

MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA

str. 31 August 1989, nr. 82
MD- 2012, mun. Chișinău,
tel.: 0 22 23 47 95, fax: 0 22 23 47 97
www.justice.gov.md

28.05.2020 nr. 04/3940

Ministerul Finanțelor
Comisia Națională a Pieței Financiare
copie: Cancelaria de Stat

Urmare examinării proiectului hotărârii Guvernului pentru aprobarea proiectului de lege privind activitatea de asigurare și reasigurare (număr unic 831/MF/CNPF/2019), comunicăm următoarele.

Potrivit notei informative proiectul de Lege privind activitatea de asigurare și reasigurare este elaborat în conformitate cu Acordul de asociere RM-UE (ratificat prin Legea nr. 112/2014), potrivit căruia dispozițiile Directivei 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009 privind accesul la activitate și desfășurarea activității de asigurare și reasigurare (Solvabilitate II) urmează a fi puse în aplicare în termen de șapte ani de la data intrării în vigoare a Acordului, în acest sens, luna septembrie 2021.

Cu referire la clauza de adoptare a *proiectului hotărârii Guvernului*, relevăm că drept temei juridic pentru adoptarea unei hotărâri de Guvern poate servi o lege, dar nu o altă hotărâre de Guvern.

La proiectul legii:

Reiterăm că, art. 41 din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative* nu prevede „Cuprinsul” ca element constitutiv al actului normativ.

La art. 4 :

Reiterăm că, lista definițiilor este exagerat de mare, unele definiții din acestea urmînd a fi excluse, deoarece actul normativ nu este un dicționar, fapt pentru care nu este justificată definirea noțiunilor decît în cazul în care la momentul adoptării actului se știe cu certitudine că, un termen este pasibil de mai multe interpretări și se optează pentru o anumită interpretare. Suplimentar, se va ține cont că, avînd în vedere complexitatea relațiilor sociale, atribuirea semnificației atotcuprinzătoare a unei noțiuni este practic imposibilă. Astfel, explicarea sensului unor termeni în actele normative determină pericolul nedefinirii exacte a acestora, fapt ce va face dificilă aplicarea actului. Trebuie de avut în vedere că, lista lungă de definiții în actele internaționale se datorează faptului că, în diferite țări noțiunile au sens dife-

Digitally signed by Foltea Radu
Date: 2020.05.29 14:08:44 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA	
MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA	
DATA	01.06.2020
CODUL	1-1486

La definirea controlului se va evita utilizarea termenilor latini cum ar fi „de jure” și „de facto”. În sinteza obiecțiilor și propunerilor a fost acceptată obiecția, dar în proiectul de Lege nu au fost efectuate modificările menționate în sinteză.

La art. 6 alin. (1), care prevede că *Indemnizația de asigurare sau despăgubirea de asigurare se plătește de către societatea de asigurare sau reasigurare în bani*, este necesar de a face referire la Taxa pe valoare adăugată, în acest sens, dacă aceasta va fi dedusă sau nu din suma despăgubirii/indemnizației când păgubitului/beneficiarului îi va fi transferată suma de bani sau cel din urmă va ridica numerarul. Atenționăm că, de autorul proiectului au fost făcute modificări, dar acestea pot duce la interpretări eronate și abuzuri la aplicarea Legii.

În acest sens, atenționăm că suma TVA va fi dedusă atât în cazurile transferului bancar cât și ridicării numerarului când asiguratul sau beneficiarul asigurării nu dispune de o factură sau oricare document care confirmă achitarea pentru lucrările efectuate, (de exemplu în cazul reparării unui automobil). Menționăm că, această recomandare nu tinde să diminueze suma despăgubirii asiguratului sau beneficiarului asigurării, dar să evite prestările de servicii nereflectate în conformitate cu legislația fiscală.

Menționăm că în redacția veche a fost obiectată norma de la art. 6 alin. (2) după cum urmează:

„menționăm că formularea *cu condiția că această obligație și mărimea sînt incontestabile* nu corespunde criteriului de claritate și previzibilitate impuse unui act normativ. În acest sens, nu este clar cum va fi interpretat cuvîntul *incontestabile*. Propunem de a completa alineatul cu anumite criterii care ar permite calificarea unei obligații ca fiind incontestabile sau atunci cînd aceasta ar putea fi contestabilă printr-o listă exhaustivă. Subliniem că, acest lucru este necesar dacă ne axăm pe coroborarea cu următoarea propoziție *Societatea de asigurare și/sau reasigurare nu este în drept să refuze plata avansului solicitat*, în acest sens, fără a prevedea o listă care impune expres criteriile unei obligații incontestabile, societatea de asigurare va avea posibilitatea de a decide arbitrar asupra contestabilității obligației de a achita și mărimii acesteia, acest lucru evoluînd în creșterea de litigii în instanța de judecată.”

Totodată, în sinteza obiecțiilor și propunerilor, soluția autorului a fost de a exclude alineatul menționat, lăsînd reglementarea în baza prevederilor generale din Codul civil al Republicii Moldova. În acest sens, articolul 1854 din Codul civil, intitulat *Momentul datorării prestației de către asigurator* la alineatele (1) și (2) prevede următoarele:

(1) *Prestația asiguratorului este datorată din momentul încheierii activității de investigare și constatare a cazului asigurat și a întinderii obligației asiguratorului. În cazul în care pretenția a fost acceptată, asiguratorul, fără întîrziere nejustificată, va plăti sau, după caz, va efectua o altă prestație prevăzută de contract.*

(2) *Dacă investigarea durează mai mult de o lună, asiguratul sau, după caz, beneficiarul asigurării este îndreptățit să ceară un avans corespunzător și proporțional cu obligația probabilă de plată, cu condiția că obligația asiguratorului*

de a plăti indemnizația sau despăgubirea și mărimea ei nu trezesc îndoieli. Avansul se va plăti fără întârziere nejustificată.

Atenționăm că, pentru Codul civil sunt caracteristice normele generale, iar scopul unei Legi speciale, în acest sens Legii cu privire la asigurări, este de a oferi o detaliere acestor norme. La fel, atenționăm că soluția de a exclude alineatul menționat și lăsarea reglementării în conformitate cu articolul 1854 al Codului civil poate duce la abuzuri din partea societăților de asigurări și violarea drepturilor asiguraților, beneficiarilor, în acest sens a consumatorului.

Astfel, propunem ca art. 6 din proiectul Legii să ofere o detaliere prevederii citate din Codul civil în mod caracteristic unui articol dintr-o lege specială.

La art. 10:

La alin. (6) recomandăm substituirea cuvintelor *în perioada înregistrării* cu *cuvintele înainte de obținerea licenței*.

La alin. (18) se va face referință la stabilirea **mărimii taxelor** și nu la taxe.

La art. 13:

La alin. (2) nu este clară consecința nerespectării termenului pentru reperfectarea licenței în cazul schimbării denumirii sau sediului societății de asigurare/reasigurare (obiecție valabilă și pentru art. 14 alin. (2) din proiect). Atenționăm că deși în articol a fost reglementată răspunderea contravențională, menționăm că norma de sancționare trebuie să fi prevăzută expres în Codul contravențional, ori în prezent Codul contravențional nu sancționează expres încălcările menționate *supra*.

La alin. (3) cuvântul *acesta* se va înlocui cu cuvântul *aceasta*. Totodată, propunem reformularea cuvintelor *în acest sens* pentru a exclude repetarea cuvântului *acesta* (emise de *acestea* în *acest sens*).

La art. 15 alin. (1) lit. h) prevederea este expusă vag nefiind clar criteriile după care se va conduce Autoritatea de supraveghere la suspendarea licenței. Ținem să remarcăm că și în alte articole se conțin norme incerte sau vagi, pasibile unor interpretări abuzive, inacceptabile într-un act normativ care reglementează activitatea de întreprinzător (a se vedea cuvintele „adecvat”, „considerabil”, „exercitarea eficientă”, „semnificativ”).

La art. 16

Alin. (2) necesită a fi revizuit în corelare cu alin. (1) lit. b) din același articol, or, în contextul în care procedura de retragere a licenței la cererea solicitantului este destul de complicată, este posibil ca titularii licenței să opteze pe opțiunea alin. (1) prin încetarea desfășurării activitate de mai mult de 6 luni.

La alin. (10) lit. b) atragem atenția că, alin. (8) la care s-a făcut referință prevede o interdicție pentru asiguratorul/reasiguratorul căruia i-a fost retrasă licența, dar nu îndeplinirea unei obligații. În acest sens, la alin. (8) cuvintele *și atribuie* se vor substitui cu cuvintele *este obligat să atribuie*.

La art. 17 alin. (2):

La lit. f), atenționăm că legislația Republicii Moldova nu operează cu formulări precum *persoana (persoanele) cu atribuții de avocat*. Atragem atenția că, în *Codul civil* sunt reglementate doar instituția procurii și reprezentării. În scopul asigurării unei reglementări uniforme se va reformula alineatul indicat.

La art. 34:

La alin. (7) nu este clară necesitatea documentării refuzului aplicării recomandărilor Autorității de supraveghere, or, se presupune că recomandările nu stabilesc reguli obligatorii de aplicare.

La alin. (8) în redacția veche, au fost aduse obiecții expresiei „o bună reputație și un nivel ridicat de integritate” ca fiind lipsită de precizie. În sinteza obiecțiilor și propunerilor a fost adoptată soluția excluderii expresiei pentru a nu duce la interpretări neuniforme. Totodată, este necesar de a menționa că din proiect au fost excluse reglementările care impuneau profesionalismul subiecților care dețin funcții de răspundere. Recomandăm de a revedea excluderea reglementărilor cu referire la profesionalismul subiecților menționați și încadrarea normei într-un alineat distinct.

Totodată, alineatul (8) în redacția prezentată propunem a fi reformulat după cum urmează, *Asigurătorul/reasigurătorul va evita încheierea de tranzacții cu persoane terțe (sau în beneficiul lor), care se află în relație de afiliere cu asigurătorul sau care se află în relație de afiliere cu persoanele cu funcții de conducere sau funcții cheie în cadrul asigurătorului, în condiții mai favorabile decât cele existente în mod general pentru celelalte persoane care nu se află cu aceștia în asemenea relații.*

La art. 36 alin. (9), se va revedea oportunitatea excluderii în totalitate a lit. c) după cum a fost propusă în versiunea veche a proiectului. Menționăm că lit. c), stabilea niște condiții la întrunirea cărora persoana nu putea ocupa funcții-cheie, condiții precum *dezvăluirea secretului comercial, spălarea de bani, pericol la locul de muncă*. Considerăm că persoana care a săvârșit astfel de fapte nu ar trebui să ocupe o funcții-cheie.

La art. 59:

La alin. (1) lit. b), referința la ratingul BBB prin sintagma *să aibă un rating BBB sau mai bun* nu corespunde condițiilor de claritate și previzibilitate impuse unui act normativ deoarece nu au fost specificate expres agențiile de notare de la care se va prelua această notă. În acest sens, pe tot parcursul textului dacă va fi prevăzut un anumit rating se vor include expres și agențiile de notare care au acordat ratingul menționat. Menționăm că argumentarea din sinteza obiecțiilor și propunerilor se referă doar la art. 96.

La alin. (1) lit. i), sintagma *proprietate imobiliară* a fost înlocuită cu sintagma *bunuri imobiliare asigurate*. Menționăm că în conformitate cu *Codul civil*, se va utiliza formularea *bunuri imobile*. Totodată nu este clar motivul necesității asigurării bunurilor imobile, motiv pentru care nota informativă se va completa cu argumente în acest sens.

La art. 84:

La alin. (2), care prevede drepturile lichidatorului să desfășoare unele dintre activitățile societății de asigurare și/sau reasigurare, în măsura în care acest lucru este necesar sau adecvat în scopul lichidării și necesită a fi realizate cu notificarea ulterioară imediată a Autorității de supraveghere, considerăm că prevederea este vagă. În acest sens, se recomandă a utiliza o listă exhaustivă a atribuțiilor lichidatorului, divizate în cele care pot fi desășurate cu autorizarea prealabilă a Autorității de supraveghere și respectiv cu notificarea ulterioară a acesteia.

La alin. (6), recomandăm a se completa cu prevederea că forma prezentării informațiilor cu privire la evoluția lichidării să fie reglementată la nivelul Autorității de supraveghere prin act normativ subordonat Legii, iar lichidatorul trebuie să respecte această formă.

La art. 85 alin. (3), recomandăm introducerea clauzei de nulitate absolută a modificărilor efectuate la registrul activelor eligibile fără avizul Autorității de supraveghere. Menționăm că în sinteza obiecțiilor și propunerilor refuzul recomandării nu a fost motivat.

La art. 110 alin. (1), menționăm că formularea acestuia nu corespunde cerințelor de claritate și previzibilitate impuse unui act normativ. În acest sens la alineatul menționat se va introduce o listă exhaustivă a tuturor actelor necesare a fi depuse la Autoritatea de supraveghere pentru obținerea licenței de activitate. Totodată, menționăm că cuvintele *cel puțin* în sensul articolului, este abuzivă.

La art. 110 alin. (1) lit. e) se va ține cont că, Curtea Constituțională în jurisprudența sa a menționat că, actul normativ subordonat legii nu poate conține norme primare, iar conținutul actului normativ urmează să fie în strictă corespundere cu normele și scopul legii sau ale actului normativ superior și nu poate introduce reglementări noi, altele decât cele stabilite de lege sau actul superior. De asemenea, actul normativ nu poate interveni în domenii nereglementate de lege. (*Hotărârea Curții Constituționale nr. 29 din 28 octombrie 2016, §71*)

La art. 122:

La alin. (4) norma se va reexamina prin prisma principiului *non bis in idem* care derivă din normele constituționale ale articolelor 4, 21 și 25 din *Constituție*. Dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori pentru aceeași faptă a devenit un principiu fundamental și incontestabil al oricărui sistem de drept și este garantat de normele actelor internaționale, la care a aderat și Republica Moldova. Astfel, potrivit articolului 4 alin. 1 din Protocolul nr. 7 la *Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale*, nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceluiași stat pentru săvârșirea infracțiunii pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii și procedurii penale ale acestui stat. Cu termeni similari operează și articolul 14 alin. 7 din *Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice*.

Este de subliniat că, pentru a determina dacă o anumită sancțiune intră în cadrul materiei penale, Curtea Europeană a Drepturilor Omului aplică așa-numitele criterii Engel. Curtea a stabilit în jurisprudența sa trei criterii, cunoscute sub numele de

„criteriile Engel” (a se vedea *Engel și Alții c. Olandei*, §82), care urmează să fie luate în considerare pentru a stabili dacă există sau nu o „acuzăție în materie penală”. Primul criteriu este încadrarea juridică a infracțiunii în dreptul național, al doilea este însăși natura infracțiunii, iar al treilea reprezintă gradul de severitate al pedepsei pe care persoana în cauză riscă să o suporte (Cauza *Sergey Zolotukhin c. Rusiei*, §53).

Adițional, amintim că și Curtea Constituțională, conferind principiului *non bis in idem* o conotație constituțională, în § 5 din *Hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010 asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin. (6) art. 63 din Codul de procedură penală* a subliniat: „[...] dreptul de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă derivă din art. 21 din Constituție, conform căruia: „Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”[...]

Din cele enunțate rezultă că principiul statuat la art. 21 din Constituție – asigurarea tuturor garanțiilor necesare apărării persoanei acuzate de un delict în procesul judiciar – pe lângă alte drepturi procesuale, oferă persoanei și dreptul constituțional de a nu fi urmărită, judecată sau pedepsită de mai multe ori pentru aceeași faptă. Principiul în cauză presupune că cel care prin conduita sa a ignorat ordinea de drept va răspunde o singură dată pentru fapta ilicită, pentru o încălcare a legii se va aplica o singură sancțiune juridică. Acest principiu constituțional se aplică nu numai în cauzele penale, dar și în cauzele contravenționale, precum și în orice altă formă de răspundere juridică din aceeași materie de drept (de exemplu – penală sau civilă).”.

La art. 124 alin. (1) textul „în vigoare la 12 luni” se va substitui cu textul „în vigoare la expirarea a 12 luni”.

Elementele structurale ale proiectului se vor numerota în conformitate cu art. 51 alin. (6) din *Legea nr. 100/2017*.

Secretar de stat

Radu FOLTEA

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

str. 31 August 1989, nr. 82
MD- 2012, mun. Chișinău,
tel.: 0 22 23 47 95, fax: 0 22 23 47 97
www.justice.gov.md

31.01.2020 nr. 04/976

La nr. 18-23-9217 din 27.12.2019

**Ministerul Finanțelor
Comisia Națională a Pieței Financiare
copie: Cancelaria de Stat**

Urmare examinării proiectului hotărârii Guvernului pentru aprobarea proiectului de lege privind activitatea de asigurare și reasigurare (**număr unic 831/MF/CNPF/2019**), comunicăm următoarele.

Potrivit notei informative proiectul de Lege privind activitatea de asigurare și reasigurare este elaborat în conformitate cu Acordul de asociere RM-UE (ratificat prin Legea nr. 112/2014), potrivit căruia dispozițiile Directivei 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009 privind accesul la activitate și desfășurarea activității de asigurare și reasigurare (Solvabilitate II) urmează a fi puse în aplicare în termen de șapte ani de la data intrării în vigoare a Acordului, în acest sens, luna septembrie 2021.

Cu referire la clauza de adoptare a *proiectului hotărârii Guvernului*, relevăm că drept temei juridic pentru adoptarea unei hotărâri de Guvern poate servi o lege, dar nu o altă hotărâre de Guvern.

La proiectul legii:

Semnalăm că, în temeiul art. 31 din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, proiectele actelor normative care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene sunt marcate pe prima pagină în colțul drept de sus cu sigla „UE”.

Capitolul „Cuprinsul” se va exclude, deoarece potrivit art. 41 alin. (1) din *Legea nr. 100/2017*, acesta nu constituie element constitutiv al unui act legislativ.

Art. 3 se propune a fi exclus, deoarece conține doar trimiteri la legislație și este lipsit de densitate normativă.

La art. 4 se va ține cont că, actul normativ nu este un dicționar juridic sau un manual și noțiunile nu ar trebui să fie definite doar pentru a explica care este sensul acestora. Definiția ca o parte a actului normativ care, după natura sa, are scopul de a reglementa drepturi și obligațiile subiecților de drept și modul de exercitare a acestora poate fi inclusă într-un act normativ doar în cazurile și în limitele conforme cu scopul menționat. Reieșind din aceasta menționăm că, includerea definițiilor în actul normativ trebuie să se facă doar în cazul și în **limita necesară pentru reglementarea**

Digitally signed by Foltea Radu
Date: 2020.01.31 17:57:36 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

cercului subiecților, drepturilor și obligațiilor acestora și a modului de exercitare a drepturilor și obligațiilor.

Pentru atingerea acestui scop se impune imperios ca noțiunile să fie definite doar în cazul în care la momentul adoptării actului se constată că un termen este pasibil de a fi interpretat în mai multe sensuri și autorul actului normativ la etapa adoptării decide că nu trebuie să lase determinarea sensului exact al termenului în sarcina celor care vor interpreta și aplica actul normativ. Această regulă este aplicabilă și în cazul în care termenul este folosit în alt sens decât cel uzual.

Adițional, menționăm următoarele:

La definirea Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule nu este necesar a face referință la Recomandarea Subcomitetului de transport rutier.

La definirea controlului se va evita utilizarea termenilor latini cum ar fi „de jure” și „de facto”.

La definirea termenului „grup” se va ține cont că statutul persoanei juridice la fel constituie act constitutiv.

Definițiile *participație* și *participație calificată* sunt în contradicție, în acest sens nu doar că au o definiție diferită, dar și procentul participației diferă neuniform *cel puțin 20 %* și respectiv *cel puțin 10%*. Nu este clară reglementarea acestor două definiții, deoarece participația calificată presupune o participație mai mare decât participația simplă sau participația, însă prin proiectul propus participației calificate îi este atribuit un procent inferior participației simple. În acest sens se vor revedea aceste două definiții prin procesul de coroborare.

Menționăm că, pe tot parcursul textului proiectului nu se respectă unitatea formulării sintagmei cu referire la *asigure și reasigure, asigurător și reasigurător*, aceasta fiind uneori scrisă prin bară, paranteze sau fără bară prin conjuncția și/sau. Întru respectarea uniformizării terminologice caracteristice unui act normativ, recomandăm adoptarea unei formulări pe parcursului întregului text.

La art. 6 alin. (1), care prevede că *Indemnizația de asigurare sau despăgubirea de asigurare se plătește de către societatea de asigurare sau reasigurare în bani*, este necesar de a face referire la Taxa pe valoare adăugată, în acest sens, dacă aceasta va fi dedusă sau nu din suma despăgubirii/indemnizației când păgubitului/beneficiarului îi va fi transferată suma de bani sau cel din urmă va ridica numerarul.

Atenționăm că, este necesar de a introduce un alineat la art. 6 care prevede expres că, păgubitul/beneficiarul/altă persoană desemnată pot primi suma de bani atât prin transfer bancar, cât și în numerar.

La art. 6 alin. (2), menționăm că formularea *cu condiția că această obligație și mărimea sînt incontestabile* nu corespunde criteriului de claritate și previzibilitate impuse unui act normativ. În acest sens, nu este clar cum va fi interpretat cuvîntul *incontestabile*. Propunem de a completa alineatul cu anumite criterii care ar permite calificarea unei obligații ca fiind incontestabile sau atunci cînd aceasta ar putea fi contestabilă printr-o listă exhaustivă. Subliniem că, acest lucru este necesar dacă ne axăm pe coroborarea cu următoarea propoziție *Societatea de asigurare și/sau*

reasigurare nu este în drept să refuze plata avansului solicitat, în acest sens, fără a prevedea o listă care impune expres criteriile unei obligații incontestabile, societatea de asigurare va avea posibilitatea de a decide arbitrar asupra contestabilității obligației de a achita și mărimii acesteia, acest lucru evoluând în creșterea de litigii în instanța de judecată.

La art. 6 alin. (3), cuvântul *acesta* se va înlocui cu cuvântul *aceasta*. Totodată, se va determina termenul de plată a indemnizației.

La art. 7 alin. (5), cuvintele *precum este prevăzut de legislația în vigoare* se vor înlocui cu sintagma *în conformitate cu legislația*. Se va ține cont că, în referințele la legislație cuvintele „în vigoare” sunt inutile. Regula generală este că referințele la actele normative reprezintă referințe la legislația în vigoare și doar pentru excepțiile de la regulă se specifică dacă este vorba despre legislația aplicabilă la un anumit moment. Sub acest aspect, se va revedea întregul proiect.

La art. 9:

La alin. (3) nu este judicios a face referință la articole concrete în măsura în care se utilizează expresia „și orice alte prevederi”.

La alin. (7) norma dublează art. 10 alin. (3) din proiect, motiv pentru care propunem a fi exclusă.

La alin. (9) se va rectifica referința la alineatul în care sunt indicate categoriile claselor de asigurare, deoarece este greșită. În acest context, se vor revizui și restul referințelor la elementele structurale din proiect (a se vedea spre exemplu alin. (12) și (14) din același articol, art. 10 alin. (11), art. 16 alin. (13)).

La art. 10:

La alin. (4) se va exclude cuvântul „calendaristice” aceasta fiind regula generală de curgere a termenului. În caz contrar, în alte cazuri unde nu s-a specificat tipul zilelor se poate interpreta *per a contrario* că, de fapt se au în vedere zile lucrătoare.

La alin. (6), (7) și (8) se va determina actul ce urmează a fi emis de către Autoritatea de supraveghere – decizie sau hotărâre.

La alin. (18) se va face referință la stabilirea mărimii taxelor și nu la taxe.

Totodată, din conținutul articolului nu este clar dacă cererea pentru eliberarea avizului prealabil de constituire a asigurătorului se va taxa sau nu.

Art. 12 alin. (1):

Lit. a) se va corela cu art. 10 alin. (4) din proiect care prevede un termen de 30 zile pentru prezentarea documentelor sau informațiilor solicitate de Autoritatea de supraveghere.

Lit. g) necesită a fi stabilită interdicția comunicărilor publice cu privire la activitatea societății de asigurare.

Cu referire la lit. h), expunem necesitatea indicării într-un singur articol a cauzelor care pot duce la respingerea cererii de licențiere.

La art. 13:

La alin. (2) nu este clară consecința nerespectării termenului pentru reperfectarea licenței în cazul schimbării denumirii sau sediului societății de asigurare/reasigurare (obiecție valabilă și pentru art. 14 alin. (2) din proiect).

La alin. (3) nu sunt prevăzute cazurile în care Autoritatea de supraveghere va refuza reperfectarea licenței.

La art. 15:

La alin. (1) lit. g) prevederea este expusă vag nefiind clar criteriile după care se va conduce Autoritatea de supraveghere la suspendarea licenței. Ținem să remarcăm că și în alte articole se conțin norme incerte sau vagi, pasibile unor interpretări abuzive, inacceptabile într-un act normativ care reglementează activitatea de întreprinzător (a se vedea cuvintele „adecvat”, „considerabil”, „exercitarea eficientă”, „semnificativ”).

La alin. (9) menționăm că, acesta reglementează un temei de suspendare a licenței societății de asigurare/reasigurare. În acest sens, propunem ca prevederea de la alin. (9) să fie introdusă ca literă la alin. (1), or, nu este judicios a reglementa temeiurile de suspendare a licenței în alineate distincte.

La art. 16:

La alin. (1) recomandăm a fi reanalizată prevederea de la lit. b) prin prisma articolului 1 din Protocolul nr.1 la *Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale* și, implicit, articolului 46 din *Constituția Republicii Moldova*, întrucât ridică probleme privind respectarea principiului proporționalității, o exigență imperativă necesar a fi respectată în cazurile de restrângere a exercițiului unor drepturi sau libertăți fundamentale ale omului, prevăzută de art. 54 alin. (2) din *Constituție*.

Pentru a fi compatibilă cu norma constituțională statuată la art. 54 alin. (2), orice restricție sau ingerință trebuie să fie „prevăzută de lege”, să urmărească unul sau mai multe scopuri legitime, dintre cele enumerate de alineatul doi, și să fie „necesară într-o societate democratică”, în vederea realizării aceluși scop sau a acelor scopuri.

Conform testului de proporționalitate, măsura luată trebuie să fie **adecvată** – să poată în mod obiectiv să ducă la îndeplinirea scopului, **necesară** - indispensabilă pentru îndeplinirea scopului, și **proporțională** – să asigure justul echilibru între interesele concrete pentru a fi corespunzătoare scopului urmărit.

În *Hotărârea nr. 17 din 6 decembrie 2012*, Curtea Constituțională a statuat că:

„36 [...] retragerea unei licențe de exploatare a unei afaceri este o ingerință în dreptul la respectarea bunurilor, garantat de articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție (a se vedea, de asemenea, hotărârile CEDO *Tre Traktörer AB v. Suedia*, din 7 iulie 1989, § 53; *Capital Bank AD v. Bulgaria*, § 130; *Rosenzweig și Bonded Warehouses Ltd v. Polonia*, § 49, din 28 iulie 2005; *Bimer S.A. v. Moldova*, § 49, din 10 iulie 2007).

37. Astfel, Curtea consideră că interesele asociate exploatarea unei licențe constituie interese patrimoniale protejate de articolul 46 din Constituție și articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.”.

De asemenea, în *Hotărîrea nr. 17 din 6 decembrie 2012*, Curtea Constituțională a reținut că:

„51. [...] potrivit art. 127 alin. (1) din Constituție, statul ocrotește proprietatea. În același timp, alineatul (2) al aceluiași articol specifică faptul că statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, *dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății*.

„52. Potrivit acestor dispoziții, legiuitorul este, așadar, competent să stabilească cadrul juridic pentru exercitarea atributelor dreptului de proprietate, în accepțiunea principială conferită de Constituție, în așa fel încît să nu vină în coliziune cu interesele generale ale societății, instituind astfel niște limitări rezonabile în valorificarea acestuia, ca drept subiectiv garantat.

[...]

54. [...] limitarea acestui drept trebuie să îndeplinească în mod cumulativ mai multe criterii, astfel încît ingerința să nu poată fi dispusă în mod arbitrar. Mai mult, criteriile impuse de Constituție sunt în conformitate cu prevederile Curții Europene a Drepturilor Omului, care s-a pronunțat deseori asupra acestei probleme, în condițiile articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția europeană.

55. Potrivit unei jurisprudențe constante a Curții Europene, al doilea alineat al articolului 1 (P1-1) trebuie să fie interpretat în lumina principiului enunțat în prima frază a articolului 1 (P1-1) (a se vedea, între altele, *Gasus Dossier-und Fördertechnik GmbH v. Țările de Jos*, din 23 februarie 1995, § 62). În consecință, orice ingerință trebuie să asigure un „echilibru just” între cerințele interesului general al comunității și cerințele de protecție a drepturilor fundamentale ale individului. Preocuparea pentru realizarea acestui echilibru se reflectă în structura articolului 1 (P1-1) integral, inclusiv în alineatul doi al acestuia. Prin urmare, trebuie să existe un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit.”

Alin. (2) necesită a fi revizuit în corelare cu alin. (1) lit. b) din același proiect, or, în contextul în care procedura de retragere a licenței la cererea solicitantului este destul de complicată, este posibil ca titularii licenței să opteze pe opțiunea alin. (1).

La alin. (10) lit. b) atragem atenția că, alin. (8) la care s-a făcut referință prevede o interdicție pentru asiguratorul/reasiguratorul căruia i-a fost retrasă licența, dar nu îndeplinirea unei obligații.

La alin. (12) nu este clar dacă în cazul retragerii licenței ca sancțiune persoana va putea solicita eliberarea unei noi licențe în perioada imediat următoare (a unui an) sau nu.

La art. 17 alin. (2):

La lit. c), este necesar de a specifica concret că atribuțiile pot fi încredințate de către Autoritatea de supraveghere organului executiv al unei *alte societăți de asigurare/reasigurare*.

La lit. e), sintagma *active legate* este neclară, motiv pentru care propunem revizuirea acesteia.

La lit. f), atenționăm că legislația Republicii Moldova nu operează cu formulări precum *persoana (persoanele) cu putere generală de avocat*. Atragem atenția că, în *Codul civil* sunt reglementate doar instituția procurii și reprezentării. În scopul asigurării unei reglementări uniforme se va reformula alineatul indicat.

La art. 22 alin. (2) lit. b) se va ține cont că este posibil ca legislația altor state să nu prevadă o astfel de evaluare, iar prevederea dată nu trebuie să constituie un impediment pentru înființarea sucursalei asigurătorului/reasigurătorului. Sub acest aspect se vor revedea și restul prevederilor similare ce vizează statele de origine a societăților de asigurare/reasigurare (spre exemplu art. 25 alin. (1)).

La art. 25 nu este indicat unde sucursalele urmează să publice informația menționată.

La art. 30:

La alin. (3) lit. c) se va exclude cuvântul „nestinse”, or, art. 110 și 111 din *Codul penal*, prevede, că antecedentele penale reprezintă o stare juridică a persoanei, ce apare din momentul rămânerii definitive a sentinței de condamnare, generând consecințe de drept nefavorabile pentru condamnat pînă la momentul stingerii antecedentelor penale sau reabilitării. Astfel, stingerea antecedentelor penale anulează toate incapacitățile și decăderile din drepturi legate de acestea, iar persoanele se consideră ca neavînd antecedente penale (obiecție valabilă și pentru art. 107 alin. (3) lit. c) și alin. (4) lit. f) din proiect).

Adițional amintim că, potrivit cadrului normativ, **nu există persoane fără capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu limitată**. Conform art. 65 alin. (1) din *Codul civil* „Persoana fizică care a atins majoratul sau care a dobîndit capacitate deplină de exercițiu pe altă cale legală și care, în urma unei boli mintale ori a unei deficiențe fizice, mintale sau psihologice, nu poate, în mod deplin, conștientiza acțiunile sale ori exprima voința poate beneficia de o măsură de ocrotire, instituită în funcție de starea sau situația sa”. Totodată, alin. (3) din același articol stabilește că „Măsurile de ocrotire pot fi contractuale (contractul de asistență, mandatul de ocrotire în viitor) și judiciare (ocrotirea provizorie, curatela, tutela)”.

La alin. (30), se va ține cont de necesitatea formulării corecte a cuvintelor *Desemnarea membrilor consiliului asigurătorului/reasiguratorului și ai ... este efectuată*.

La alin. (31) se vor exclude cuvintele „din prezentul articol” pentru a asigura conformitatea cu art. 55 alin. (4) din *Legea nr. 100/2017*, ce prevede că „În cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în același act normativ, pentru evitarea reproducerii acesteia, se face trimitere la elementul structural sau constitutiv respectiv, fără a se indica că elementul respectiv face parte din același act normativ” (obiecție valabilă și pentru restul cazurilor similare din proiect).

La art. 31:

La alin. (4), sintagma *se întrerupe* la orice formă gramaticală se va substitui cu sintagma *se suspendă*.

La alin. (9), recomandăm în a doua frază a alineatului a separa atribuțiile Autorității de supraveghere prin diviziuni separate.

La art. 34:

La alin. (7) nu este clară necesitatea documentării refuzului aplicării recomandărilor Autorității de supraveghere, or, se presupune că recomandările nu stabilesc reguli obligatorii de aplicare.

La alin. (8) expresia „o bună reputație și un nivel ridicat de integritate” este lipsită de precizie, motiv pentru care poate duce la interpretări și aplicări neuniforme.

La alin. (11), recomandăm completarea temeiului *care se află în relație de afiliere cu asigurătorul* cu următorul temei - *cazul de afiliere a persoanelor terțe cu persoanele cu funcție de răspundere sau funcții cheie în cadrul asigurătorului*.

La art. 36:

Pentru a evita dificultăți în aplicarea articolului dat, propunem să se determine cercul persoanelor care vor fi considerate că dețin funcții-cheie.

La alin. (9) lit. c), menționăm că legislația penală a Republicii Moldova nu operează cu termeni precum *săvârșirea în mod voit*. Astfel, se va respecta formularea uniformă conform *Codului Penal al Republicii Moldova, nr. 985/2002*, care prevede că infracțiunea poate fi săvârșită *cu intenție, din imprudență și cu două forme de vinovăție*.

La art. 43 alin. (1) lit. a), cuvintele *este necesar* vor fi reformulate la plural.

La art. 45 alin. (6) se va rectifica sursa publicării actelor oficiale – Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

La art. 50 alin. (7) cuvintele „organul de presă” sunt confuze, nefiind clar ce presupun.

La art. 53 alin. (9) menționăm că, prin *Legea nr. 133/2018 privind modernizarea Codului civil și modificarea unor acte legislative* s-a uniformizat terminologia aferentă dreptului unei părți de a pune capăt raportului contractual (rezoluțiune, reziliere, denunțare, revocare, desfacere, încetare), iar noțiunile „rezoluțiune” și „reziliere” s-au substituit cu noțiunea „rezoluțiune”. Prin urmare, în textul alin. (9) referința la reziliere se va substitui cu referința la rezoluțiune.

La art. 55 alin. (2), recomandăm ca publicitatea să fie obligatorie nu la nivel formal doar în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, dar și în alte surse precum pagina web oficială a asigurătorului, după caz cu adresele e-mail a asiguraților, acestea în opinia noastră fiind necesare pentru asigurarea realizării scopului de informare a asiguraților și participanților la piața de asigurări.

La art. 59:

La alin. (1) lit. b), referința la ratingul BBB prin sintagma *să aibă un rating BBB sau mai bun* nu corespunde condițiilor de claritate și previzibilitate impuse unui act normativ deoarece nu au fost specificate expres agențiile de notare de la care se va prelua această notă. În acest sens, pe tot parcursul textului dacă va fi prevăzut un anumit rating se vor include expres și agențiile de notare care au acordat ratingul menționat.

La alin. (1) lit. i), sintagma *și alte drepturi reale asupra proprietății imobiliare (de exemplu, drepturi de construcție)*, nu este clară. Atenționăm că *Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002*, prevede la art. 454 alin. (1), că sunt drepturi reale *dreptul de proprietate și drepturile reale limitate*. Totodată art. 454 alin. (2) prevede că sînt drepturi reale limitate: a) dreptul de uzufruct; b) dreptul de uz; c) dreptul de abitație; d) dreptul de suprafață; e) dreptul de servitute; f) drepturile reale de garanție, inclusiv gajul și ipoteca; g) alte drepturi cărora prin lege le este atribuit în mod expres acest caracter. Atenționăm că drepturile reale, altele decît cele reglementate expres în *Codul civil*, se atestă doar la reglementarea acestora **prin legea care le atribuie în mod expres acest caracter**. În acest sens, drepturile de construcție nu sunt drepturi reale, deoarece prin lege nu le este atribuit în mod expres acest caracter.

La alin. (3) care prevede posibilitatea Autorității de supraveghere de *a stabili și alte tipuri de investiții care sînt corespunzătoare în ceea ce privește siguranța, rentabilitatea și caracterul tranzacționabil pentru activele care acoperă rezervele tehnice și specifică restricții cu privire la aceste investiții*, nu corespunde criteriilor de claritate și previzibilitate impuse unui act normativ. Considerăm oportun ca orice altă posibilitate de investiții de către asigurator să fie introdusă prin procesul de completare a prezentului articol, în acest sens, la nivel de lege și nu de un act normativ al Autorității de supraveghere.

La art. 61:

La alin. (1), atenționăm că se dublează cuvintele *și pe teritoriul statelor membre UE*. Este necesară reformularea alineatului.

La alin. (2), atenționăm că acesta nu corespunde criteriilor de claritate și previzibilitate impuse unui act normativ. Considerăm inoportună introducerea acestei excepții în formula în care este propusă. Recomandăm reglementarea unei proceduri mai concrete și riguroase în acest sens. Ori nu este clar cînd și după ce reguli Autoritatea de supraveghere îi va permite unui asigurator/reasigurator să utilizeze activele sale care acoperă rezervele tehnice în calitate de investiție dacă acestea nu întrunesc condițiile de teritoriu impuse la alineatul (1) al aceluiași articol.

La art. 77:

La alin. (9), menționăm că sintagma *perioadă adecvată* necesită o definiție mai concretă sau referință la o anumită perioadă de timp.

La alin. (11), menționăm că sintagma *progrese substanțiale* nu corespunde criteriilor de claritate și previzibilitate impuse unui act normativ. Menționăm necesitatea impunerii unor criterii pentru determinarea progreselor ca substanțiale sau nesubstanțiale.

La art. 84:

La alin. (2), care prevede drepturile lichidatorului *să desfășoare unele dintre activitățile societății de asigurare și/sau reasigurare, în măsura în care acest lucru este necesar sau adecvat în scopul lichidării și necesită a fi realizate cu notificarea ulterioară imediată a Autorității de supraveghere*, considerăm că prevederea este vagă. În acest sens, se recomandă a utiliza o listă exhaustivă a atribuțiilor

lichidatorului, divizate în cele care pot fi desășurate cu autorizarea prealabilă a Autorității de supraveghere și respectiv cu notificarea ulterioară a acesteia.

La alin. (6), atenționăm că cuvintele *cu regularitate* nu corespund condițiilor de claritate și previzibilitate impuse unui act normativ, deoarece nu se referă la un anumit termen sau la anumite perioade. În acest sens se instituie un criteriu arbitrar care dă posibilitate lichidatorului de a informa creditorii cu privire la evoluția lichidării când acesta consideră necesar. Recomandăm instituirea unui termen concret la expirarea căruia lichidatorul va furniza informația regulat cu privire la evoluția lichidării creditorilor.

Totodată, atenționăm că cuvintele *într-o formă adecvată* nu corespund condițiilor de claritate și previzibilitate impuse unui act normativ. În acest sens, se va reformula pentru a asigura claritatea *formeii adecvate*. Recomandăm ca *forma prezentării informațiilor* cu privire la evoluția lichidării să fie reglementată la nivelul Autorității de supraveghere prin act normativ subordonat Legii.

La art. 85 alin. (3), recomandăm introducerea clauzei de **nulitate absolută** a modificărilor efectuate la registrul activelor eligibile **fără avizul Autorității de supraveghere**.

La art. 88 alin. (4) propunem să se limiteze traducerea informației prevăzute în acest articol la o limbă de circulație internațională, pentru a evita solicitări de a prezenta informații într-o limbă exotică (observație valabilă și pentru art. 89 alin. (6)).

La art. 90 alin. (3), urmează a fi specificat concret tipul *cererilor* cărora li se impune condiția de a nu fi depuse.

La art. 97 alin. (3), textul *în conformitate cu art. 97* se va substitui cu textul *în conformitate cu art. 98*.

La art. 109 alin. (1), menționăm că formularea acestuia nu corespunde cerințelor de claritate și previzibilitate impuse unui act normativ. În acest sens la alineatul menționat se va introduce o listă exhaustivă a tuturor actelor necesare a fi depuse la Autoritatea de supraveghere la momentul depunerii cererii de înregistrare a brokerului. Mai mult, un articol din lege nu trebuie să facă referire la un act normativ subordonat legii, apoi să determine alte condiții suplimentare prin lege. Adicional, se va revedea lit. b), or, brokerul de asigurare/reasigurare poate deține bunuri imobile pentru desfășurarea activității și în baza contractului de comodat.

La art. 109 alin. (1) lit. e) se va ține cont că, Curtea Constituțională în jurisprudența sa a menționat că, actul normativ subordonat legii nu poate conține norme primare, iar conținutul actului normativ urmează să fie în strictă corespundere cu normele și scopul legii sau ale actului normativ superior și nu poate introduce reglementări noi, altele decât cele stabilite de lege sau actul superior. De asemenea, actul normativ nu poate interveni în domenii nereglementate de lege. (*Hotărîrea Curții Constituționale nr. 29 din 28 octombrie 2016, §71*)

Prin urmare, Autoritatea de supraveghere nu va fi în drept să adopte norme primare privind cerințele pentru obținerea licenței.

La art. 122:

La alin. (1), sintagma *ale altor acte legislative* nu este oportună deoarece în articolul menționat se face referire la *actele normative în domeniul asigurărilor*. În acest sens, sintagma *ale altor acte legislative* se va exclude.

La alin. (2) lit. c) remarcăm că, autoritatea competentă să aplice amenzi pentru săvârșirea contravenției urmează a fi prevăzută în, Codul contravențional.

1. La alin. (4) norma se va reexamina prin prisma principiului *non bis in idem* care derivă din normele constituționale ale articolelor 4, 21 și 25 din *Constituție*. Dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori pentru aceeași faptă a devenit un principiu fundamental și incontestabil al oricărui sistem de drept și este garantat de normele actelor internaționale, la care a aderat și Republica Moldova. Astfel, potrivit articolului 4 alin. 1 din Protocolul nr. 7 la *Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale*, nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceluiași stat pentru săvârșirea infracțiunii pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii și procedurii penale ale acestui stat. Cu termeni similari operează și articolul 14 alin. 7 din *Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice*.

Este de subliniat că, pentru a determina dacă o anumită sancțiune intră în cadrul materiei penale, Curtea Europeană a Drepturilor Omului aplică așa-numitele criterii Engel. Curtea a stabilit în jurisprudența sa trei criterii, cunoscute sub numele de „criteriile Engel” (a se vedea *Engel și Alții c. Olandei*, §82), care urmează să fie luate în considerare pentru a stabili dacă există sau nu o „acuzatie în materie penală”. Primul criteriu este încadrarea juridică a infracțiunii în dreptul național, al doilea este însăși natura infracțiunii, iar al treilea reprezintă gradul de severitate al pedepsei pe care persoana în cauză riscă să o suporte (Cauza *Sergey Zolotukhin c. Rusiei*, §53).

Adițional, amintim că și Curtea Constituțională, conferind principiului *non bis in idem* o conotație constituțională, în § 5 din *Hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010 asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin. (6) art. 63 din Codul de procedură penală* a subliniat: „[...] dreptul de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă derivă din art. 21 din Constituție, conform căruia: „Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”[...]

Din cele enunțate rezultă că principiul statuat la art. 21 din Constituție – asigurarea tuturor garanțiilor necesare apărării persoanei acuzate de un delict în procesul judiciar – pe lîngă alte drepturi procesuale, oferă persoanei și dreptul constituțional de a nu fi urmărită, judecată sau pedepsită de mai multe ori pentru aceeași faptă. Principiul în cauză presupune că cel care prin conduita sa a ignorat ordinea de drept va răspunde o singură dată pentru fapta ilicită, pentru o încălcare a legii se va aplica o singură sancțiune juridică. Acest principiu constituțional se aplică nu numai în cauzele penale, dar și în cauzele contravenționale, precum și în orice altă formă de răspundere juridică din aceeași materie de drept (de exemplu – penală sau civilă).”

Menționăm că în scopul asigurării terminologiei uniforme a actelor normative la Capitolul VI recomandăm următoarea denumire *DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII*.

La art. 124:

Alin. (5) contravine principiului neretroactivității legii. Obligația de a se conforma prevederilor legii se va aplica doar după intrarea în vigoare a legii.

La alin. (7) atragem atenția că, actele Autorității de supraveghere emise pînă la intrarea în vigoare a legii se vor aplica doar în măsura în care nu vor contraveni acesteia.

La alin. (8), în scopul asigurării clarității și previzibilității, se recomandă a specifica expres modul de aplicare a prevederilor art. 97 asupra societăților de asigurare/reasigurare care la data intrării în vigoare a legii vor mai deține licență pentru clasa asigurări de viață și clasa asigurări generale. În acest sens, vor fi aceste societăți obligate de a se conforma prevederilor art. 97 sau nu.

În paralel, menționăm că, proiectul necesită a fi revizuit din punct de vedere redacțional în sensul eliminării greșelilor gramaticale comise.

Secretar de stat

Radu FOLTEA

Original

18

Banca Națională a Moldovei

Nr. 31-002/17/362

"03" februarie 2020

✓ **Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova**
Comisia Națională a Pieței Financiare

Copie: Cancelaria de Stat a Republicii Moldova

MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA	
MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA	
DATA	06.02.2020
CODUL	4-348

Ca urmare a examinării, în limitele competențelor Băncii Naționale a Moldovei, a *proiectului de lege privind activitatea de asigurare și reasigurare (număr unic 831/MF/CNPF/2019)*, remis spre avizare prin scrisoarea Cancelariei de Stat a Republicii Moldova nr.18-23-9217 din 26 decembrie 2019, Vă comunicăm următoarele aspecte care urmează a fi luate în considerare la definitivarea proiectului:

Întru evitarea ambiguităților în privința subiecților referiți la art.59 din proiect, recomandăm excluderea alineatului (4).

Art.106 alin.(7) din proiect - în contextul în care articolul se referă inclusiv la intermediarii în asigurări, noțiune care, potrivit art.4 din proiect, cuprinde agenții bancassurance și, potențial, băncile, atenționăm că, în privința celor din urmă situația de insolvabilitate poate fi constatată în cazurile expres stabilite de art.22 din Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor și doar de Banca Națională a Moldovei, în calitate de autoritate de licențiere, reglementare, supraveghere prudentială și de rezoluție a băncilor. În aceeași ordine de idei, la art.116 din proiect atenționăm asupra necesității trierii cu prudență a măsurilor aplicabile băncilor, în special în ceea ce privește instituirea administrării speciale, aplicarea măsurilor de rezoluție, retragerea licenței, inițierea procedurilor de lichidare silită - prerogative exclusive ale Băncii Naționale a Moldovei. Aceleași considerente sunt valabile și pentru art.120 alin.(3) lit.a) din proiect, care, aparent, indică asupra competenței Comisiei Naționale a Pieței Financiare de-a verifica îndeplinirea condițiilor de licențiere de către bănci, context în care propunem delimitarea mai clară a deținătorilor de licență cuprinși de intenția autorului. Înțelegem că aceștia ar fi subiecții licențiați potrivit proiectului de lege.

Referitor la Capitolul V din proiect, suplimentar precizăm că prevederi referitoare la schimbul de informații cu autoritatea de supraveghere a asiguratorilor/ reasiguratorilor se regăsesc expres și în alte acte legislative. Potrivit Legii nr.202/2017 privind activitatea băncilor, Banca Națională a Moldovei poate solicita furnizarea informațiilor, spre exemplu, în contextul examinării îndeplinirii condițiilor de licențiere a băncilor (art.18 din Legea nr.202/2017), evaluării potențialilor achizitori de acțiuni în capitalul unei bănci (art.49 din Legea nr.202/2017), în cazurile în care respectivele proceduri presupun implicarea unui asigurator/reasigurator.

Totodată, se va avea în vedere că furnizarea de Banca Națională a Moldovei a informațiilor, create sau obținute în legătură cu exercitarea atribuțiilor acesteia, este condiționată de respectarea exigențelor privind protejarea confidențialității informațiilor, cerințe consacrate detaliat la art.36 din Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei și în Titlul V Capitolul III din Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor.

În plus, condiții similare de păstrare a confidențialității și furnizare a informațiilor sunt stabilite de legiuitor și în privința băncilor (art.96-97 din Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor).

Având în vedere considerentele expuse *supra*, opinăm că cerințe echivalente privind furnizarea informațiilor urmează să se regăsească și în proiectul de lege, context în care propunem precizarea, în special, a art.115, art.119, art.120.

Adițional, cuvintele „bancă comercială”, la orice formă gramaticală, propunem să fie substituite cu cuvintele „bancă licențiată”, la forma gramaticală corespunzătoare, iar la art.19 alin.(3) din proiect – se va avea în vedere că articolele referite, din Legea nr.81/2004 și Legea nr.845/1992, au fost abrogate prin Legea nr.133/2018 privind modernizarea Codului Civil și modificarea unor acte legislative.

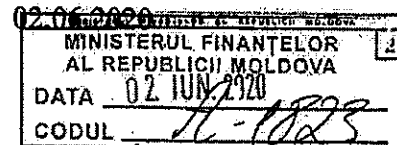
Cu respect,

Cristina HAREA
Viceguvernator

ex. S. Aghenie
tel. (+373) 22 822 493

Nr. 31-001/5/1447

Ministerul Finanțelor
str. Constantin Tănase, 7
MD-2005, mun. Chișinău

Digitally signed by Armașu Octavian
Date: 2020.06.02 11:35:27 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Prin prezenta, la demersul nr.18-03/77/457 din 11 mai 2020, cu privire la avizarea repetată a proiectului de lege privind activitatea de asigurare și reasigurare (număr unic 831/MF/CNPF/2020), Banca Națională a Moldovei vă comunică următoarele.

Urmare a examinării repetate a proiectului vizat, menționăm că unele obiecții și propuneri înaintate de BNM nu au fost luate în considerație. În această ordine de idei, ținem să reiterăm propunerea vis-a-vis de art.116 din proiectul de lege, care vizează măsurile și metodele de supraveghere, în privința agenților bancassurance. Astfel, unele măsuri de supraveghere prevăzute la acest articol și anume cele de la alin.(1) lit.f), g), h), j), k), l) nu vor putea fi luate, întrucât acestea sunt de competența exclusivă a Băncii Naționale a Moldovei. Ținem să remarcăm importanța delimitării clare a măsurilor de supraveghere aplicate, pe de o parte, societăților de asigurare, pe de altă parte, agenților bancassurance în calitate de intermediari în asigurări, activitatea acestora din urmă fiind limitată reieșind din esența serviciului prestat în baza contractului de mandat, respectiv și măsurile de supraveghere nu pot fi echivalente celor aplicate societăților de asigurare. Mai mult decât atât, este relevant faptul că activitatea intermediarilor în asigurări este reglementată, la nivelul UE, prin Directiva 2016/97 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 ianuarie 2016 privind distribuția de asigurări, directivă care nu este transpusă în proiectul de față.

În privința, propunerii din avizul anterior referitoare la aspectele ce vizează păstrarea confidențialității informațiilor obținute în cadrul proceselor de asigurare de către participanții profesioniști la piața asigurărilor, remarcăm că, rămân lacunare art.51 și 120 alin.2) din proiect. În acest context, opinăm că, în vederea unei aplicări corecte și uniforme a aspectelor ce vizează confidențialitatea informațiilor, la art.51, considerăm binevenită stabilirea unei coroborări clare a alin.(1) și (2) pentru a fi stipulat care informații sunt cu caracter confidențial, or la alin.(2) acest lucru nu este indicat. La art. 120 alin.(2) recomandăm substituirea cuvintelor "sub forma unui rezumat" cu cuvintele "sub forma sintetică sau agregată", formulă existentă și în Directiva care se transpune în proiect, iar cuvintele "sau în cazurile stabilite în actele normative" de substituit cu " sau în alte cazuri stabilite de actele normative".

Totodată, urmare a examinării suplimentare a proiectului recomandăm următoarele:

- uniformizarea normelor ce definesc statutul "agentului bancassurance" (în calitate de intermediar în asigurări) de la art.2 alin.(1) lit.d), și art.4 (definiția

"agent bancassurance"), pentru a clarifica condițiile de activitate ale acestuia și anume: dacă acesta este obligat să obțină "autorizație" sau este doar "înregistrat" în Registrul participanților profesioniști pe piața asigurărilor, sau trebuie îndeplinite ambele condiții cumulativ;

la art.4, la definiția „agent bancassurance” și la art.107 alin.(4) lit. (a), după cuvântul "banca", includerea textului "și/sau sucursala băncii din alt stat care desfășoară activități pe teritoriul R. Moldova", respectiv, excluderea termenului "licențiată" (cu uniformizarea corespunzătoare a termenilor în întreg textul proiectului). Operarea acestei completări este motivată de faptul că sucursala băncii din alt stat este licențiată de BNM și activează în condiții egale cu băncile locale (naționale), conform prevederilor capitolului III "Regimul sucursalelor băncilor din alte state" din Legea privind activitatea băncilor nr.202/2017 și ale Regulamentului privind licențierea băncii și a sucursalei băncii din alt stat, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al BNM nr.328/2019.

Cu respect,

(semnătură electronică)

Octavian Armașu
Guvernator

ex. C. Borzin
tel. (+373) 22 82 24 02

Original 18

**CENTRUL NAȚIONAL PENTRU PROTECȚIA DATELOR
CU CARACTER PERSONAL AL REPUBLICII MOLDOVA**

MD-2004, mun. Chișinău, str. Serghei Lazo, 48, tel: (+373-22) 820801, 811807, fax: 820807, www.datepersonale.md

Nr. 04-01 / 1564
Nr. unic 831/MF/CNPF/2020

„26” mai 2020

✓ **Ministerul Finanțelor**
MD-2005, mun. Chișinău,
str. Constantin Tănase 7

**copie: Comisia Națională a Pieței Financiare
al Republicii Moldova**
MD -2012, mun. Chișinău,
Bd. Ștefan cel Mare și Sfint, 77

Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal al Republicii Moldova a examinat repetat **proiectul hotărârii pentru aprobarea proiectului de lege privind activitatea de asigurare și reasigurare** și, reieșind din competențele funcționale, precum și ținând cont de faptul acceptării/ includerii propunerilor înaintate anterior, comunică despre lipsa obiecțiilor.

Eduard RĂDUCAN
Director

Ex. Sandu Igor
tel. (022) 820-804

MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA	
MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA	1
DATA	28. MAI. 2020
CODUL	A-1850

CENTRUL NAȚIONAL PENTRU PROTECȚIA DATELOR
CU CARACTER PERSONAL AL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2004, mun. Chișinău, str. Serghei Lazo, 48, tel: (+373-22) 820801, 811807, fax: 820807, www.datepersonale.md

Nr. 04-01 / 666
Nr. unic 831/MF/CNPF/2019

original 18
„24” februarie 2020

✓
Ministerul Finanțelor
MD-2005, mun. Chișinău,
str. Constantin Tănase 7

copie: Comisia Națională a Pieței Financiare
al Republicii Moldova
MD -2012, mun. Chișinău,
Bd. Ștefan cel Mare și Sfint, 77

MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA	
MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA	1
DATA 04.03.2020	
CODUL A-822	

copie: Cancelaria de Stat a Republicii Moldova
MD - 2033, mun. Chișinău,
Piața Marii Adunări Naționale 1

Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal al Republicii Moldova (CNPDCP) a examinat *proiectul hotărârii pentru aprobarea proiectului de lege privind activitatea de asigurare și reasigurare* și, reieșind din competențele funcționale, comunică următoarele:

I. Din start, urmează a remarca că CNPDCP apreciază faptul că, a fost inițiat un astfel de proiect care are drept obiectiv consolidarea sectorului de asigurări și pregătirea pieței pentru punerea în aplicare a cerințelor de guvernare internă și de gestionare a riscurilor de către companiile de asigurare.

Totodată, urmează a menționa că potrivit celor consemnate la art. 119 din proiectul legii, în vederea realizării obiectivelor sale, autoritatea de supraveghere cooperează și realizează schimb de informații cu autoritățile competente din Republica Moldova către alte state, astfel se presupune o serie de operațiuni de transmitere transfrontalieră a datelor cu caracter personal.

Alin. (3) din articolul prescris, menționează că schimbul de informații confidențiale cu autoritățile din alte state va fi realizat *din oficiu sau în baza acordurilor de cooperare încheiate între autoritatea de supraveghere și autoritățile similare din alte state.*

Mai mult, în alin. (9) autorul proiectului a specificat că transmiterea transfrontalieră a datelor cu caracter personal aferente procesului de supraveghere a activității de asigurare și/sau reasigurare are loc fără autorizare prealabilă a CNPDCP.

La remiterea informațiilor care conțin date cu caracter personal altor state, autoritatea de supraveghere notifică Centru Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal.

În acest context, CNPDCP informează că potrivit art. 32 alin. (2) din Legea nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, datele cu caracter personal care constituie obiectul prelucrărilor sau care sânt colectate în scopul de a fi supuse prelucrării destinate transmiterii către un alt stat sunt protejate în conformitate cu prezenta lege.

Subsecvent, transmiterea transfrontalieră a datelor cu caracter personal care fac obiectul unei prelucrări sau care urmează să fie prelucrate după transmitere poate avea loc doar cu autorizarea CNPDCP, în modul stabilit de lege, și doar în cazul în care statul de destinație asigură un nivel adecvat de protecție a drepturilor subiecților datelor cu caracter personal și a datelor destinate transmiterii (alin. 3));

•CNPDCP poate autoriza, în modul stabilit de lege, transferul de date cu caracter personal către un stat a cărui legislație nu prevede un nivel de protecție cel puțin egal cu cel oferit de legislația Republicii Moldova dacă operatorul oferă garanții suficiente cu privire la protecția și exercitarea drepturilor subiecților datelor cu caracter personal, care sânt stabilite prin contracte încheiate între operatori și persoanele fizice sau juridice prin dispoziția cărora se efectuează transferul (alin.6));

•Prevederile alin. (3)–(6) nu se aplică în cazul în care transferul datelor cu caracter personal se face în baza prevederilor unei legi speciale sau ale unui tratat internațional ratificat de Republica Moldova, în special dacă transferul se face în scopul prevenirii sau investigării infracțiunilor. Legea specială sau tratatul internațional trebuie să conțină garanții privind protecția drepturilor subiectului datelor cu caracter personal (alin.7)).

Pornind de la prevederile menționate, în partea ce vizează art. 119 din proiectul de lege privind activitatea de asigurare și reasigurare, accentuăm următoarele:

Examinînd prevederile statuate la alin. (3) nu este clar ce presupune schimbul de informații realizat „din oficiu”, situație care urmează a fi precizată. În acest sens, urmează a atenționa că în cazul în care schimbul de informații din oficiu, va avea drept obiectiv transmiterea transfrontalieră a datelor cu caracter personal, acesta, în redacția actuală, va necesita solicitarea autorizării din partea CNPDCP.

Suplimentar, la acest aliniat propunem completarea normei după cuvintele „în baza acordurilor de cooperare” cu textul „care conțin garanții privind protecția drepturilor subiectului datelor cu caracter personal.”

Subsecvent, CNPDCP constată că prevederile alin. (8) din art.119 din proiectul de lege prenotat, contravine art. 32 alin. (3) din Legea nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, care prevede că, *transmiterea transfrontalieră a datelor cu caracter personal care fac obiectul unei prelucrări sau care urmează să fie prelucrate după transmitere poate avea loc doar cu autorizarea Centrului, în modul stabilit de lege, și doar în cazul în care statul de destinație asigură un nivel adecvat de protecție a drepturilor subiecților datelor cu caracter personal și a datelor destinate transmiterii.*

Astfel, chiar și în cazul în care statul de destinație este recunoscut prin decizia Comisiei Uniunii Europene, ca stat ce asigură un nivel adecvat de protecție a datelor cu caracter personal, va fi necesară solicitarea autorizării CNPDCP la transmiterea transfrontalieră a datelor cu caracter personal.

În acest caz, autorul proiectului urmează să aducă în concordanță prevederile de la alin. (8) cu prevederile Legii nr.133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

Cu referire la prevederile statuate la alin. (9) al aceluiași articol, atragem atenția că transmiterea transfrontalieră a datelor cu caracter personal poate avea loc fără autorizarea CNPDCP *doar în cazul în care există o lege specială sau un tratat internațional ratificat de Republica Moldova, care conține garanții privind protecția drepturilor subiectului datelor cu caracter personal.*

Subsecvent, în conformitate cu Decizia nr. 176 din 15 iulie 2015 privind stabilirea cazurilor în care nu este necesară autorizarea transmiterii transfrontaliere a datelor cu caracter personal *autorizarea de către CNPDCP a transmiterii transfrontaliere a datelor cu caracter personal nu este necesară în următoarele cazuri:*

a) când există consimțământul subiectului datelor cu caracter personal manifestat liber, expres și necondiționat, în formă scrisă sau electronică, conform cerințelor documentului electronic, prin care subiectul datelor consimte să fie transmise transfrontalier datele care îl vizează, în conformitate cu prevederile art. 5 alin. (1) al Legii nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal sau cu condiția respectării cerințelor statuate expres la art. 5 alin. (3) și alin. (4) al legii precitate, în cazul situațiilor de incapacitate de exercițiu sau al capacității de exercițiu limitate a subiectului datelor cu caracter personal și, respectiv, în cazul decesului subiectului datelor cu caracter personal;

b) când transferul datelor cu caracter personal se face în baza prevederilor unei legi speciale sau ale unui tratat internațional ratificat de Republica Moldova, în special dacă transferul se face în scopul prevenirii sau investigării infracțiunilor, cu condiția că legea specială sau tratatul internațional să conțină garanții privind protecția drepturilor subiectului datelor cu caracter personal, în conformitate cu prevederile art. 32 alin. (7) al Legii nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal;

c) când prelucrarea datelor cu caracter personal se face exclusiv în scopuri jurnalistice, artistice sau literare, dacă aceste date au fost făcute publice în mod voluntar și manifest de către subiectul datelor cu caracter personal sau sunt strâns legate de calitatea de persoană publică a acestuia ori de caracterul public al faptelor în care acesta este implicat, în conformitate cu prevederile art. 32 alin. (8) al Legii nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

Analizând prevederile consemnate la alin. (9), trezește semne de întrebare care acte normative/instrumente internaționale vor servi temei legal pentru transmiterea transfrontalieră a datelor cu caracter personal, fără autorizarea prealabilă a CNPDCP.

De asemenea, nu este clar ce presupune textul „*La remiterea informațiilor care conțin date cu caracter personal altor state, Autoritatea de supraveghere notifică CNPDCP*”.

În contextul celor menționate supra, considerăm necesar a reevalua prevederile consemnate la art.119 al proiectului și coordonarea lor cu CNPDCP.

II. Totodată, urmează a menționa că în cazul în care se intenționează transmiterea transfrontalieră a datelor cu caracter personal fără autorizarea CNPDCP, în temeiul unei legi speciale, aceasta urmează să conțină garanții privind protecția drepturilor subiectului datelor cu caracter personal și anume:

1. Părțile vor asigura un nivel de protecție a datelor cu caracter personal transmise de altă Parte, cel puțin echivalent cu cel rezultat din aplicarea principiilor Convenției Consiliului Europei privind protecția persoanelor referitor la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal (CETS nr.108), cu modificările și completările ulterioare la aceasta;

2. Datele cu caracter personal transmise vor fi utilizate de către Părți în conformitate cu prevederile legislației naționale a acestora, numai în scopurile pentru care au fost furnizate. Utilizarea în alte scopuri va fi permisă numai cu autorizarea prealabilă a Partii transmițătoare;

3. Părțile se vor asigura că persoana a căror date cu caracter personal sunt prelucrate este informată despre:

a) identitatea autorității care prelucrează datele cu caracter personal potrivit legii speciale și contactele acestuia;

b) scopul și temeiul legal al prelucrării datelor cu caracter personal;

c) categoriile de date cu caracter personal prelucrate;

d) destinatarii și categoriile de destinatari, dacă există, cărora datele cu caracter personal le vor fi transmise în scopurile prevăzute de legea specială;

e) în caz că e posibil, perioada estimativă pentru care datele cu caracter personal sunt stocate or, dacă aceasta nu este posibil, criteriile utilizate pentru determinarea acestei perioade;

f) existența drepturilor de acces la date, de intervenție asupra datelor cu caracter personal și de opoziție, precum și condițiile în care acestea pot fi exercitate;

4. La cerere, fiecare persoană va fi îndreptățită să i se ofere informații de către autoritatea responsabilă pentru prelucrarea datelor cu caracter personal, în legătură cu datele transmise sau prelucrate și va avea dreptul la rectificarea datelor cu caracter personal incorecte sau la ștergerea celor prelucrate ilegal. Excepțiile de la această regulă și procedura practică depind de legislația națională a Părții Contractante căreia i-au fost solicitate informarea, rectificarea sau ștergerea. Înainte de a fi luată o decizie cu privire la o astfel de cerere, destinatarul va oferi autorității transmițătoare posibilitatea de a aduce obiecții;

5. În cursul transmiterii datelor cu caracter personal, autoritatea transmițătoare va stabili termene limită pentru ștergerea și/sau distrugerea datelor, în conformitate cu legislația sa națională. Fără a ține seama de aceste termene-limită, datele cu caracter personal transmise vor fi distruse dacă nu mai sunt necesare pentru îndeplinirea scopurilor care au constituit motivul transmiterii lor.

6. Partea care comunică datele cu caracter personal este obligată să verifice exactitatea datelor comunicate, necesitatea și oportunitatea comunicării în raport cu scopul urmărit;

7. Dacă se dovedește că au fost transmise date cu caracter personal incorecte sau obținute ilegal, Partea transmițătoare va fi obligată să informeze, fără întârziere, destinatarul. Destinatarul va șterge imediat datele cu caracter personal obținute sau transmise în mod ilegal sau va rectifica datele incorecte. Dacă destinatarul află despre prelucrări ilegale ale datelor transmise, va fi obligat să notifice, fără întârziere, autoritatea transmițătoare. Dacă destinatarul are motive să creadă că datele cu caracter personal transmise sunt incorecte, sau că este necesar a fi distruse, va notifica, fără întârziere, partea transmițătoare. Părțile se vor informa reciproc cu privire la toate circumstanțele relevante pentru păstrarea datelor cu caracter personal transmise, corecte și actualizate;

8. În cazul dezvăluirii formatului electronic al datelor cu caracter personal, prin rețelele comunicaționale ori pe alt suport digital de stocare și păstrare, urmează a fi asigurată criptarea acestor informații sau examinarea posibilității utilizării unei conexiuni bilaterale prin canal securizat;

9. Părțile vor fi obligate să păstreze fișiere-jurnal privind transmiterea, primirea și distrugerea datelor cu caracter personal pentru o perioadă de minimum doi ani. Fișierul va conține volumul informațiilor transmise, motivul transmiterii, autoritatea transmițătoare și destinatarul, ora transmiterii și, respectiv, a distrugerii datelor;

10. La cerere, destinatarul va informa partea transmițătoare în legătură cu fiecare prelucrare a datelor cu caracter personal transmise și cu rezultatele obținute;

11. Părțile se vor asigura că fiecare persoană, în cazul încălcării dreptului său la protecția datelor cu caracter personal, poate face o plângere către o instanță independentă sau către altă autoritate independentă și poate cere despăgubiri;

12. Controlul respectării prevederilor legale privind protecția datelor cu caracter personal, va reveni autorității naționale de control asupra conformității prelucrării datelor cu caracter personal de aplicare a legii ale acelei Părți Contractante, pentru care a fost obținută informația respectivă și se va supune legislației acesteia;

13. Informațiile primite de Părți vor fi transmise mai departe către state terțe numai cu autorizarea prealabilă a Părții care a furnizat informațiile;

14. Părțile vor răspunde, în conformitate cu legislația lor internă, pentru prejudiciul provocat unei persoane ca consecință a prelucrării datelor cu caracter personal care o privesc, transmise în baza legii speciale.

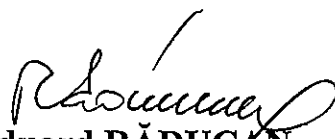
III. Cu titlu de informare, relevăm că, în activitatea de asigurare și/sau reasigurare constă în încheierea contractelor de asigurare și reasigurare efectuată de asiguratorii/reasiguratorii, fapt ce implică o prelucrare a unui volum de impunător de date cu caracter personal ale asiguraților (persoană care are încheiat sau pentru care s-a încheiat un contract de asigurare cu societatea de asigurări și/sau reasigurări).

În acest context, CNPDCP atenționează că în conformitate cu prevederile art. 23 alin. (1) al Legii nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, operatorii sunt obligați să notifice CNPDCP, personal sau prin persoanele împuternicite de către ei, ***înainte de a prelucra date cu caracter personal destinate să servească unui scop.***

Concomitent, pct. 21 din Regulamentul Registrului de evidență a operatorilor de date cu caracter personal, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 296 din 15 mai 2012, ***fiecare sistem de evidență a datelor cu caracter personal se notifică separat.***

În acest sens, operatorului de date cu caracter personal – societatea de asigurare îi revine obligația de a identifica și a înregistra toate sistemele de evidență a datelor cu caracter personal gestionate.

Având în vedere cele expuse, urmare a completărilor ce urmează a fi efectuate la proiect, solicităm transmiterea pentru avizare repetată a proiectului de hotărâri pentru aprobarea proiectului de lege privind activitatea de asigurare și reasigurare.

Eduard RĂDUCAN
Director

MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA	
MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA	
DATA	14.09.2020
CODUL	PI-333

16

ANNA AKHALKATSI
Country Manager
Moldova
Europe and Central Asia

September 14, 2020

H.E. Mr. Serghei Pușcuța
Deputy Prime Minister
Minister of Finance

Mr. Valeriu Chițan
Chairman
National Commission for Financial Markets

Chisinau
Republic of Moldova

Dear Sirs,

Re: Moldova: Draft Insurance Law

We welcome the advances made to enhance the insurance legislative framework, which has been supported by the World Bank (hereinafter “Bank”) technical assistance program to the National Commission for Financial markets (NCFM) during 2018 and 2019.

In this context, NCFM has drafted a new insurance law. In November 2019, NCFM finalized the law and started the process of public consultations with all relevant stakeholders, during which some parts of the law were changed and substantially weakened as compared to the original draft supported and agreed with the Bank. In particular, upon the most recent review of the draft law provided by the Ministry of Finance in June 2020, the articles of the draft law on the quality of assets covering the technical provisions and the minimum capital requirements were not in line with the Bank’s recommendations. Other material weaknesses included the lack of adequate fit-and-proper checks for holders of key positions in companies and the liberalization of the motor third party liability (MTPL) insurance tariff.

Following an NCFM/World Bank teleconference held on July 2, 2020, NCFM followed up on the comments and provided a new draft law taking into account most of the Bank’s comments. The Bank team has reviewed the attached draft of the new insurance law, which was received from NCFM on August 3, 2020. Overall, the current draft conforms to the draft law that has been formulated jointly by NCFM and the Bank during the technical assistance program. The current draft is broadly in line with our recommendations and incorporates most of the essential elements needed to properly regulate the insurance market insurance. The law also provides a solid basis for insurance supervision. As such it can be supported by the Bank with no further reservations.

However, there are a few remaining comments which NCFM might consider to align the law with the well-established international practices.

- **MTPL:** The premium in Moldova is 70%. The current tariff is regulated and determined by NCFM. The technical results of the companies are weak and often negative due to inadequate pricing. MTPL tariff liberalization is an issue that has been discussed many times in the past. Article 5(2) stipulates that the conduct of compulsory insurance is regulated in the law. Further, Article 7(2) explicitly refers to the MTPL premium calculation and relegates this point to the law on MTPL (no. 414-XVI of December 22, 2006). Such a formulation makes it more difficult to proceed towards the liberalization because two laws need to be changed simultaneously. A more neutral formulation like the one in Article 5(2) is preferable, because it leaves open the possibility to regulate the tariff through the MTPL law for the time being but does not impede steps toward liberalization.
- **Fit-and-Proper requirements:** Poor corporate governance has been besetting the Moldovan insurance market over the years. One of the steps to improve insurance company management is to have explicit and stringent requirements in the law on the quality of persons holding executive powers. Article 36 in the proposed law that went through the public consultations only has a reference to normative acts of NCFM. The new version provided by NCFM has explicit criteria for persons holding key positions and represents a considerable improvement.
- **Assets covering technical provisions and the minimum capital requirement:** Investment policies of insurance companies are essential for financial stability. There are many instances in Moldovan companies where good quality assets have been replaced by illiquid assets or assets that are not traded and whose value is difficult to determine with any degree of accuracy. The Bank's position is to impose strict limits on the types of assets admissible to cover technical provisions or minimal capital requirements. Especially, for technical provisions, the assets must be liquid with a clearly established value, and risk exposures to different issuers of financial instruments held as investments must be limited to ensure proper portfolio diversification. In the process of public consultations, some of the quantitative limits on certain types of assets have been changed. The new version reverses the changes. The limits on assets in the new version are very close to the ones supported by the Bank.
- Some remaining issues of minor importance that, nevertheless, could be addressed are listed below.
  - a. In Article 59(1)(d), no distinction is made between corporate bonds traded on a regulated exchange and those that are not. In Article 60(1), such bonds are not admissible to cover technical provisions, and in Article 60(2), there is a limit of 2% for minimal capital coverage. Such a restriction is unnecessary. A better solution is to split corporate bonds into traded liquid bonds, whose value can be determined accurately, and other bonds. Traded corporate bonds can be admitted to cover technical provisions with certain limits on exposure to one issuer, and they can also cover the minimum capital requirement to a certain limit. A typical restriction in Solvency I type regulation is 5% for a single issuer and 40% in total. Other bonds can be admitted to cover the minimum capital requirements up to a small percentage like 2%.
  - b. The limits on the real estate property covering the minimal capital requirement are 5% for non-life and 7% for life. Lower limits have been recommended by the Bank team. However, Article 59(1)(i) introduces a reduction of the value

by 25% for urban real estate and 50% for agricultural land. This effectively reduces the quantitative limits to acceptable levels.

- c. Article 74 about the level of minimal capital is rather general and relegates the technical part of the calculation to normative acts of NCFM. Only the absolute floor is explicitly defined. It may be preferable to include the calculation in the law itself and leave only the technical details to normative acts.

We thank you for cooperation and stand ready to provide further support.

Sincerely,

Anna Akhalkatsi
Country Manager
Moldova
Europe and Central Asia

Copied to: Mr. Iurie Pașinschi, State Secretary General, Ministry of Finance
Ms. Tatiana Ivanicichina, State Secretary, Ministry of Finance
Ms. Angela Voronin, State Secretary, Ministry of Finance
Mr. Dorel Noroc, State Secretary, Ministry of Finance
Ms. Gabriela Cuneva, State Secretary, Ministry of Finance
Ms. Elena Matveeva, Director, General Division for public debt, Ministry of Finance
Mr. Viorel Pană, Head of Directorate for capital investments and administration of external financial assistance, Ministry of Finance
Ms. Iulia Ciumac, Chief, External financial assistance section, Directorate for public investments and external financial assistance, Ministry of Finance
Ms. Vlada Gordienko, Senior Consultant, External financial assistance, Directorate for public investments and external financial assistance, Ministry of Finance
Ms. Liliana Iaconi, Secretary General of the Government, State Chancellery
Mr. Koen Davidse, Executive Director, the World Bank
Mr. Florin Vodita, Alternate Executive Director, the World Bank
Ms. Veronica Volociuc, Advisor to Executive Director, the World Bank

Cleared with: Mr. Mario Guadamillas, Practice Manager (EECF2)

Distribution: Banerji, Golokoz (ECCEE); Akhalkatsi, Odobescu, Muntean (ECCMD);
Cicanci (CEUA1); Kantarovich, Vardanyan, Nicolaou, Gurenko (EECF2);
Curto, Rovo, Chistruga (EECM2).

WBDocs

Drafted by: Natalie Nicolaou (EECF2).

Ministerul Economiei
și Infrastructurii
al Republicii Moldova

nr. 04-3865
din 30.06.2020

Ministerul Finanțelor

Cu referire la demersul nr.18-03/77/457 din 11.05.2020 ce vizează examinarea proiectului definitivat al hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind activitatea de asigurare și reasigurare (număr unic 831/MF/CNPF/2019), în limita competențelor funcționale, relevă următoarele.

Reiterând obiecția expusă în avizul nr.04-528 din 27.01.2020, menționăm necesitatea revizuirii prevederilor alin.(2) al art.2 din proiectul de lege prin prisma normei alin.(2) art.3 din Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, potrivit căreia „(2) Prezenta lege se aplică în măsura în care nu contravine prevederilor legilor care reglementează activitatea licențiată, autorizată sau certificată din domeniul financiar (bancar și nebanancar), excepție făcând dispozițiile art.4 alin.(1)–(2), (5) și art.6 alin.(7) care au prioritate cu privire la orice domeniu licențiat/autorizat/certificat”.

Totodată, referitor la art.74 din proiectul legii, evocăm că potrivit alin.(2) art.130 al Constituției Republicii Moldova, moneda națională este leul moldovenesc. Astfel, cerința de capital minim, reprezentată de capital propriu al societății de asigurare și/sau de reasigurare urmează a fi stabilită în moneda națională.

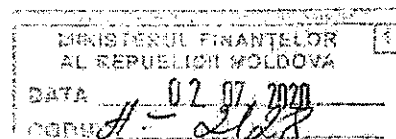
Digitally signed by Drăgălin Iuliana
Date: 2020.07.02 13:55:50 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Secretar de stat

Iuliana DRĂGĂLIN

Execuțori:
M: Neagu, tel: 022 250 608

Ministerul Economiei
și Infrastructurii
al Republicii Moldova

nr. 04-528
din 27.01.2020

Ministerul Finanțelor
Copie: Cancelaria de Stat

Urmare demersului nr. 18-23-3217 din 26.12.2019, Ministerul Economiei și Infrastructurii a examinat *proiectul de hotărîre pentru aprobarea proiectului de lege privind activitatea de asigurare și reasigurare (număr unic 831/MF/CNPF/2019)* și, în limita competențelor funcționale, comunică următoarele.

Prevederile alin. (2) art. 2 din proiectul Legii privind activitatea de asigurare și reasigurare (în continuare proiectul legii) urmează a fi redactate prisma prevederilor alin. (2) art. 3 din Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, care stabilește normele care au prioritate cu privire la orice domeniu licențiat/autorizat/certificat.

Întru respectarea principiului transparenței normelor propuse, consacrat de lit.e) art.3 al Legii nr.100 /2017 cu privire la actele normative, considerăm oportun ca pe parcursul textului proiectului, să fie indicat expres „*autoritatea de supraveghere*”.

În vederea uniformizării practicii, după modelul de la art. 10 alin. (17), în alin. (18) urmează a fi stabilit expres mărimea taxelor pentru serviciilor prestate de către autoritatea de supraveghere .

La art.14 alin.(2), în vederea respectării principiului predictibilității actului normativ, consacrat la art.3 lit.d) al Legii nr.100/2017, sintagma „*momentul constatării*” necesită a fi reformulată și concretizată. Obiecție valabilă și pentru art.16 alin. (5) lit. a) sintagma „*se înceteze imediat*”, art.30 alin.(21) sintagma „*vor informa imediat*”.

Art.15. alin.(6) necesită a fi completat pentru a fi stabilit în ce termen autoritatea de supraveghere urmează să adopte hotărârile cu privire la reluarea valabilității licenței.

La art.23 alin.(1), în vederea excluderii interpretărilor în aplicarea ulterioară a legii, se propune concretizarea sintagmei „*în fiecare municipiu*”, prin referire la prevederile art. 8 din Legea nr.764/2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova.

Ministru

Anatol USATII

Digitally signed by Usatii Anatol
Date: 2020.01.28 07:32:50 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ex: Mihaela Neaga, tel: 0 22 250 608
Maia Apostu, tel: 022-23-77-43

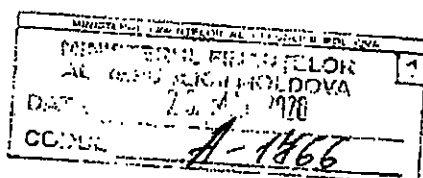
CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

CENTRUL DE ARMONIZARE A LEGISLAȚIEI

Nr. 31/02-4-4530

Chișinău

28 mai 2020

Ministerul Finanțelor (CNPF)

Copie: Cancelaria de Stat

Ref.: scrisoarea nr. 18-03/77/457 din 11 mai 2020 / număr unic 831/MF/CNPF/2020

Centrul de armonizare a legislației a examinat proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea proiectului de Lege privind activitatea de asigurare și reasigurare, prezentat repetat spre examinare și comunică următoarele.

Proiectul prenotat este inclus în pct. 3.6.52 din compartimentul III al Planului de Acțiuni al Guvernului pentru anii 2020-2023, aprobat prin HG nr. 636/2019 și are drept scop principal transpunerea parțială în legislația națională a dispozițiilor Directivei 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009 privind accesul la activitate și desfășurarea activității de asigurare și de reasigurare (Solvabilitate II) în vederea creării cadrului legislativ primar în domeniul serviciilor de asigurare și reasigurare, în conformitate cu angajamentele Republicii Moldova asumate prin Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană în domeniul serviciilor financiare. Proiectul de Lege reformează din punct de vedere conceptual cadrul legal existent în domeniul asigurărilor, urmînd să abroge și să substituie Legea nr. 407/2006 cu privire la asigurări.

Ca urmare a expertizei de compatibilitate a versiunii inițiale a proiectului de Lege (Declarația de compatibilitate nr. 31/02-3-1828 din 28 februarie 2019), Centrul de armonizare a legislației a constatat că proiectul în cauză asigură transpunerea parțială a Directivei 2009/138/CE în măsura în care, potrivit mențiunilor din Tabelul de concordanță și din Nota informativă, prevederile actului UE referitoare la Pilonul I (aspectele cantitative ale activității unei societăți de asigurare și/sau reasigurare; cerința de capital minim (Minimum Capital Requirement – MCR), cerința de capital de solvabilitate (Solvency Capital Requirement – SCR), calcularea și evaluarea activelor și a obligațiilor), nu au fost transpuse în proiectul național, or la momentul actual, piața

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

E-mail:
cancelaria@gov.md

Digitally signed by Suceveanu Natalia
Date: 2020.05.28 15:40:29 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

națională de asigurări este fragilă și subdezvoltată, fiind nepregătită pentru implementarea cerințelor cantitative stabilite în Directiva 2009/138/CE.

De asemenea, au fost sesizate și alte prevederi din Directiva 2009/138/CE care nu au fost preluate de proiectul național, în speță cele referitoare la excluderile din domeniul de aplicare (art. 4, 5, 9, 11 și 198 din actul UE), raportul privind solvabilitatea și situația financiară (art. 53 și 54 din actul UE), contractele separate în ceea ce privește garanția de protecție juridică (art. 199 din actul UE), eliminarea creării de capital intragrup (art. 233 din actul UE), precum și norme privind drepturile reale ale terților (art. 286 din actul UE). În acest sens, autorii proiectului au indicat în Sinteza obiecțiilor și propunerilor motivele care stau la baza netranspunerii acestor prevederi completând, totodată, Tabelul de concordanță cu informația relevantă.

Cu referire la obiecțiile referitoare la Tabelul de concordanță, remarcăm că acestea au fost luate în considerare de autorii proiectului de act normativ în procesul de definitivare a acestuia, fiind înlăturate toate deficiențele și omisiunile sesizate.

Totodată, deși autorii indică în Sinteza obiecțiilor și propunerilor că acceptă obiecția privind clauza de armonizare, constatăm că această nu este expusă în modul corespunzător în proiectul național. Astfel, în conformitate cu pct. 30 din Hotărîrea Guvernului nr. 1171/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, clauza de armonizare a proiectului de Lege urmează să indice cele mai recente amendamente care constituie obiect al transpunerii. Remarcăm că, actul UE a fost modificat ultima oară prin Directiva (UE) 2018/843 a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 2018.

Cu referire la versiunea actuală a proiectului național, constatăm că urmare a procedurii de avizare, acesta a suferit mai multe modificări de ordin tehnic și redacțional care, însă, nu afectează gradul de compatibilitate cu Directiva 2009/138/CE constatată inițial. Prin urmare comunicăm lipsa unor observații sau obiecții suplimentare.

Șef Centru

Natalia SUCEVEANU

Ex: Coșleț Nicolae
Tel: 022-250-477

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

E-mail:
cancelaria@gov.md

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

CENTRUL DE ARMONIZARE A LEGISLAȚIEI

Nr.31/02-3-1828

Chișinău

28 februarie 2020

Ministerul Finanțelor (Comisia Națională a Pieței Financiare)

Copie: Cancelaria de Stat

Ref.: scrisoarea nr. 18-23-9217 din 26 decembrie 2019 / număr unic 831/MF/CNPF/2019

Prezenta Declarație de compatibilitate a fost întocmită de Centrul de armonizare a legislației în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a HG nr. 657/2009 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea, structurii și efectivului-limită ale Cancelariei de Stat și a HG nr. 1171/2018 cu privire la aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene.

DECLARAȚIE DE COMPATIBILITATE

În baza expertizei proiectului Legii privind activitatea de asigurare și reasigurare, inclus în pct. 3.6.52 din compartimentul III „Politica externă” al Planului de Acțiuni al Guvernului pentru anii 2020-2023, aprobat prin HG nr. 636/2019.

Proiectul Legii privind activitatea de asigurare și reasigurare **transpune** parțial Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009 privind accesul la activitate și desfășurarea activității de asigurare și de reasigurare (Solvabilitate II) (Text cu relevanță pentru SEE), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 335 din 17 decembrie 2009, așa cum a fost modificată ultima oară prin Directiva (UE) 2018/843 a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 2018 / Directive 2009/138/EC of the European Parliament and of the Council of 25 November 2009 on the taking-up and pursuit of the business of Insurance and Reinsurance (Solvency II) (Text with EEA relevance), published in the Official Journal of European Union L 335 of 17 December 2009, as was last time amended by Directive (EU) 2018/843 of the European Parliament and of the Council of 30 May 2018.

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

E-mail: cancelaria@gov.md
Digitally signed by Suceveanu Natalia
Date: 2020.02.28 11:58:46 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

I. Obiectul proiectului

Proiectul național prezentat pentru expertiza de compatibilitate are drept obiectiv principal transpunerea parțială la nivel național a *Directivei 2009/138/CE* a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009 privind accesul la activitate și desfășurarea activității de asigurare și de reasigurare (Solvabilitate II), în vederea creării cadrului legislativ primar în domeniul serviciilor de asigurare și reasigurare, în conformitate cu angajamentele Republicii Moldova asumate prin Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană în domeniul serviciilor financiare. Proiectul de Lege reformează din punct de vedere conceptual cadrul legal existent în domeniul asigurărilor, urmînd să abroge și să substituie Legea nr. 407/2006 cu privire la asigurări.

Astfel, proiectul național stabilește un cadru legal nou de gestiune a crizelor în sectorul de asigurări, prin introducerea de prevederi ce cuprind o serie de măsuri și instrumente menite să intervină suficient de timpuriu și de rapid în cazul unui asigurător neviabil sau în curs de a intra în dificultate. Prin intermediul acestor măsuri și instrumente se urmărește garantarea protejării creditorilor de asigurări, minimizarea impactului asupra fondurilor de protecție, protejarea fondurilor publice prin reducerea la minimum a dependenței de sprijin financiar public, evitarea efectelor negative semnificative asupra stabilității financiare a pieței de asigurări, în special prin prevenirea contagiunii inclusiv asupra infrastructurilor pieței și prin menținerea disciplinei pe piață. Prin crearea acestui cadru normativ se asigură stabilitatea, predictibilitatea, precum și armonizarea și uniformizarea regimului de supraveghere și control al autorității de supraveghere cu practicile europene în materie.

Proiectul de Lege instituie norme-cadru cu privire la următoarele aspecte principale: licențierea societăților de asigurare și/sau reasigurare; desfășurarea activității de asigurare și/sau reasigurare; cerințe privind solvabilitatea și stabilitatea financiară; cerința de capital minim și de solvabilitate; societățile de asigurare aflate în dificultate; reorganizarea și lichidarea societăților de asigurare; condițiile contractelor de asigurare directă; asigurarea generală și de viață; activitatea de reasigurare; desfășurarea simultană a activității de asigurări generale și de asigurări de viață; supravegherea de grup efectuată de supraveghetorul grupului; intermediarii în asigurări și/sau reasigurări; supravegherea prudențială a întreprinderilor de asigurare și de reasigurare.

Menționăm că, proiectul național reprezintă un exercițiu de continuitate a armonizării legislative în domeniul asigurărilor și reasigurărilor, în contextul în care prevederile Directivei 2009/138/CE au fost transpuse selectiv la nivelul legislației naționale prin Legea nr. 94/2012 pentru modificarea, completarea și abrogarea unor acte legislative (Legea nr. 407 - XVI din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări, Legea nr. 414 - XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule) și Hotărîrea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 24/19 din 24.06.2011 cu privire la aprobarea Regulamentului privind desfășurarea activității simultane a asigurătorilor/reasuratorilor.

Proiectul de act normativ reglementează, în principal, următoarele aspecte relevante din punct de vedere al transunerii:

- Stabilește domeniul de aplicare și definește noțiunile relevante serviciilor de asigurare/reasigurare, cum ar fi: „autoritate de supraveghere”, „control”, „externalizare (outsourcing)”, „filială”, „funcție”, „holding de asigurare” etc. (art. 1, 2 și 4 din proiectul național);
- Institue norme privind modul de realizare a raporturilor juridice exprimate prin asigurarea obligatorie și asigurarea benevolă (art. 5 din proiectul național);
- Stabilește norme generale privind licențierea societăților de asigurare și/sau reasigurare (art. 9 din proiectul național);
- Stabilește procesul de licențiere a unei societăți de asigurare și/sau reasigurare (art. 10 din proiectul național);
- Institue dispoziții privind modalitatea de elaborare a planului de afaceri precum și conținutul acestuia (art. 11 din proiectul național);
- Stabilește cazurile în care autoritatea de supraveghere respinge cererea de licențiere (art. 12 din proiectul național);
- Institue dispoziții privind situațiile în care este posibilă retragerea licenței societății de asigurare/reasigurare precum și efectele retragerii (art. 16 din proiectul național);
- Stabilește cerințele de licențiere a sucursalei societății de asigurare și sau reasigurare din alte state în vederea desfășurării activității de asigurare și/sau reasigurare pe teritoriul Republicii Moldova (art. 19 din proiectul național);
- Institue norme privind capitalul de dotare a sucursalei care aparține unui asigurator din alt stat în vederea obținerii licenței (art. 20 din proiectul național);
- Stabilește evaluarea calității societății de asigurare și/sau reasigurare care solicită înființarea sucursalei precum și prezentarea informației adiționale necesare în vederea acordării licenței (art. 22 din proiectul național);
- Institue cerințele obligatorii în vederea desfășurării activității în domeniul asigurărilor obligatorii de răspundere civilă auto (art. 23 din proiectul național);
- Stabilește norme privind acțiunile întreprinse de autoritatea de supraveghere în cazul în care sucursalele nu respectă dispozițiile legale (art. 26 din proiectul național);
- Institue informațiile cu privire la acționarii care dețin participații calificate ce necesită a fi prezentate autorității de supraveghere (art. 30 din proiectul național);
- Stabilește evaluarea potențialului acționar semnificativ inclusiv capacitatea financiară a acestuia în raport cu achiziția propusă de către autoritatea de supraveghere (art. 31 din proiectul național);
- Institue sistemul de guvernanță care prevede modul de gestionare a riscurilor, monitorizarea conformității, controlul intern și auditul intern precum și funcțiile actuariale și activitățile externalizate (art. 34 din proiectul național);
- Stabilește norme privind organele de conducere al unui asigurator sau reasigurator (art. 35 din proiectul național);
- Stabilește cerințele aplicabile persoanelor care dețin funcții-cheie pentru îndeplinirea fiabilă și prudentă a sarcinilor (art. 36 din proiectul național);
- Institue obligația societăților de asigurare și/sau reasigurare privind instituirea unui sistem funcțional și eficient de management al riscurilor (art. 38 din proiectul național);

- Stabilește norme privind efectuarea evaluării interne a riscurilor și al solvabilității de către asigurator și/sau reasigurator după fiecare modificare semnificativă a riscurilor gestionate (art. 39 din proiectul național);
- Stabilește obligația instituirii de către societățile de asigurare și/sau reasigurare a unui sistem de control intern (art. 40 din proiectul național);
- Stabilește dispoziții privind instituirea de către societățile de asigurare și/sau reasigurare a auditului intern (art. 41 din proiectul național);
- Stabilește norme atribuțiile funcției actuariale precum și procedura de selectare a actuarului (art. 42 din proiectul național);
- Fixează procedurile de externalizare a unor funcții și activități (art. 43 din proiectul național);
- Stabilește condițiile privind înființarea sucursalelor pe teritoriul altui stat în vederea desfășurării activității de asigurare și/sau reasigurare (art. 46 din proiectul național);
- Institue obligația societății de asigurare și/sau reasigurare de a menține o bază de date statistică de asigurări privind activitatea desfășurată (art. 47 din proiectul național);
- Stabilește măsurile ce necesită a fi întreprinse în cazul lichidării sucursalelor (art. 48 din proiectul național);
- Institue obligația publicării raportului privind solvabilitatea și stabilitatea financiară a societății de asigurare și/sau reasigurare (art. 50 din proiectul național);
- Stabilește norme privind schimbul de informații cu alte autorități în vederea stabilirii și achitării de către asiguratorii a despăgubirilor și indemnizațiilor de asigurare (art. 52 din proiectul național);
- Institue norme privind efectuarea de către o entitate de audit a auditului situațiilor financiare ale asiguratorilor și/sau reasiguratorilor (art. 53 din proiectul național);
- Institue norme privind transferul portofoliului de asigurare sau o parte din acesta către un alt asigurator și/sau reasigurator (art. 55 din proiectul național);
- Fixează cerințele pentru evaluarea activelor și a pasivelor societății de asigurare și sau reasigurare (art. 57 din proiectul național);
- Stabilește norme privind dreptul societăților de asigurare și/sau reasigurare în ceea ce privește localizarea activelor proprii care acoperă rezervele tehnice (art. 61 din proiectul național);
- Institue dispoziții privind menținerea rezervelor tehnice suficiente necesare îndeplinirii tuturor obligațiilor de asigurare și reasigurare (art. 65 din proiectul național);
- Stabilește dispoziții privind calcularea rezervelor tehnice necesare îndeplinirii tuturor obligațiilor de asigurare și reasigurare (art. 66 din proiectul național);
- Stabilește evaluarea garanțiilor financiare și a opțiunilor incluse în contractele de asigurare/reasigurare pentru calcularea rezervelor tehnice (art. 67 din proiectul național);
- Institue dispoziții privind modalitatea de calcul al sumelor recuperabile din contracte de reasigurare (art. 68 din proiectul național);
- Stabilește norme privind calitatea datelor și aproximării aplicate precum și compararea rezultatelor cu experiențele anterioare în vederea calculării rezervelor tehnice (art. 69 din proiectul național);

- Institue obligația prezentării informației de către societatea de asigurare și/sau reasigurare privind adecvarea și majorarea rezervelor tehnice (art. 70 din proiectul național);
- Stabilește elementele fondurilor proprii (art. 71 din proiectul național);
- Institue norme privind solvabilitatea și stabilitatea financiară a asiguratorului / reasiguratorului în vederea onorării de către acesta a obligațiilor de plată asumate (art. 72 din proiectul național);
- Institue norme privind frecvența calculării cerinței de capital de solvabilitate (art. 73 din proiectul național);
- Stabilește dispoziții privind calcularea cerinței de capital minim (art. 74 din proiectul național);
- Stabilește norme privind investițiile în active ale căror riscuri pot fi identificate, măsurate, monitorizate, gestionate, controlate și raportate în mod adecvat (art. 75 din proiectul național);
- Institue dispoziții privind procedurile de identificare și notificare a deteriorării situației financiare (art. 77 din proiectul național);
- Stabilește norme privind supravegherea și măsurile întreprinse de autoritatea de supraveghere în cazul deteriorării situației financiare a unei societăți de asigurare și/sau reasigurare (art. 78 din proiectul național);
- Stabilește modalitatea și conținutul planului de redresare și de finanțare (art. 79 din proiectul național);
- Institue modalitatea și măsurile întreprinse de către societatea de asigurare și/sau reasigurare în cazul reorganizării acesteia (art. 83 din proiectul național);
- Institue procedura de lichidare a societății de asigurare și/sau reasigurare (art. 84 din proiectul național);
- Stabilește norme privind registrul special al activelor admise la acoperirea cerinței de capital minim și de solvabilitate precum și cele referitoare la rezervele tehnice (art. 85 din proiectul național);
- Institue norme privind fondul de garantare în asigurări destinat plăților de despăgubiri și indemnizații (art. 86 din proiectul național);
- Stabilește condițiile generale sau speciale de asigurare, nivelul primelor, modelele de contract și polițele de asigurare (art. 87 din proiectul național);
- Institue norme privind informația care necesită a fi prezentată asiguraților sau contractanților de asigurări generale (art. 88 din proiectul național);
- Stabilește norme privind informația care necesită a fi prezentată asiguratorilor sau contractanților de asigurări de viață (art. 89 din proiectul național);
- Institue norme privind coasigurarea riscurilor din clasele de asigurare (art. 93 din proiectul național);
- Institue norme privind acordarea de către societatea de asigurare și/sau reasigurare a serviciilor de asistență (art. 94 din proiectul național);
- Stabilește dispoziții specifice asigurării de viață (art. 95 din proiectul național);
- Institue reglementări specifice privind societățile de asigurare și/sau reasigurare (art. 97 din proiectul național);

- Stabilește norme privind gestionarea separată a activităților de asigurare de viață și de asigurare generală (art. 98 din proiectul național);
- Stabilește norme privind supravegherea la nivel de grup (art. 99 din proiectul național);
- Stabilește obligația asigurării dispunerii în permanență de către grup de fonduri proprii cel puțin egale cu cerința de capital de solvabilitate a grupului (art. 100 din proiectul național);
- Institue norme privind supravegherea concentrării riscurilor și tranzacțiilor intragrup de către autoritatea de supraveghere (art. 101 din proiectul național);
- Stabilește dispoziții privind supravegherea sistemului de guvernanță (art. 102 din proiectul național);
- Institue norme privind mecanismele și procedurile aplicabile coordonării activităților de supraveghere (art. 103 din proiectul național);
- Stabilește principiile generale privind procesul de supraveghere în vederea protejării asiguraților, beneficiarilor de asigurare și a terțelor persoane (art. 114 din proiectul național);
- Institue competența și atribuțiile Autorității de supraveghere (art. 115 din proiectul național);
- Institue măsurile și metodele de supraveghere întreprinse de către autoritatea de supraveghere (art. 116 din proiectul național);
- Stabilește norme privind procesul de supraveghere al societăților de asigurare și/sau reasigurare efectuat de către autoritatea de supraveghere (art. 117 din proiectul național);
- Institue norme privind informațiile furnizate în scopuri de supraveghere (art. 118 din proiectul național);
- Fixează norme privind cooperarea și schimbul de informații dintre autoritatea de supraveghere și alte autorități competente (art. 119 din proiectul național);
- Institue obligația protejării confidențialității tuturor informațiilor obținute pe parcursul îndeplinirii atribuțiilor de supraveghere (art. 120 din proiectul național);
- Stabilește cerințele de publicare pentru Autoritatea de supraveghere (art. 121 din proiectul național);
- Stabilește clasele de asigurări generale și de viață (Anexa la proiectul național).

II. Evaluarea din perspectiva compatibilității cu Dreptul UE

Din punct de vedere al dreptului UE, prin prisma obiectului de reglementare, prezentul demers normativ se circumscrie reglementărilor statuate la nivelul UE, subsumate *Politicii europene în domeniul serviciilor financiare*, pe segmentul legislativ al *asigurărilor și reasigurărilor*.

Din perspectiva proiectului examinat, la nivelul legislației europene derivate prezintă relevanță directă dispozițiile *Directivei 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009 privind accesul la activitate și desfășurarea activității de asigurare și de reasigurare (Solvabilitate II)*.

La nivel național, cadrul legal în vigoare este reprezentat de Legea nr. 94/2012 care a asigurat transpunerea selectivă a prevederilor Directivei 2009/138/CE (în versiunea sa inițială, pînă

la modificările și completările operate, începînd cu anul 2011) și care va fi înlocuită de prezentul proiect de lege.

Directiva 2009/138/CE are drept scop principal stabilirea normelor privind accesul la activitate și desfășurarea, în cadrul Uniunii Europene, a activităților independente de asigurare directă și de reasigurare, supravegherea în cazul grupurilor de asigurare și de reasigurare, precum și reorganizarea și lichidarea întreprinderilor de asigurare directă.

Actul UE instituie un regim de supraveghere bazat pe principii și obiective care urmărește printre alte elemente, evaluarea și cuantificarea riscurilor pentru calcularea capitalului în scopul creșterii calității elementelor de capital disponibile pentru asiguratorii și reasiguratorii, calculul necesarului de capital de solvabilitate, precum și armonizarea și uniformizarea practicilor de supraveghere la nivelul pieței interne. De asemenea, Directiva 2009/138/CE urmărește responsabilizarea maximă a membrilor Consiliului de Administrație/Supraveghere, directoratului și conducerii executive a societăților de asigurare în respectarea legislației, inclusiv prin asigurarea calității profesionale și profilului moral ale persoanelor din conducerea executivă și din alte funcții de execuție. Suplimentar, actul UE stabilește măsuri de evitare a volatilității artificiale a bilanțurilor asiguratorilor, măsuri de prevenire a investițiilor pro-ciclice precum și măsuri de încurajare a investițiilor și a creșterii economice, în vederea urmării impactului potențial al deciziilor asiguratorilor asupra stabilității financiare, ceea ce va conduce la o creștere a calității elementelor de capital disponibile pentru asiguratorii și reasiguratorii.

Astfel, actul UE stabilește reglementări detaliate cu privire la următoarele aspecte: *norme generale privind accesul la activitate și desfășurarea activităților de asigurare și reasigurare* (obiectul, domeniul de aplicare și definițiile noțiunilor relevante; dispoziții generale privind asigurarea generală, asigurarea de viață și reasigurarea; condițiile care reglementează activitatea întreprinderilor de asigurare și reasigurare; desfășurarea simultană a activității de asigurare de viață și de asigurare generală; evaluarea activelor și pasivelor, rezervele tehnice, fondurile proprii, cerința de capital de solvabilitate, cerința de capital minim și investițiile; întreprinderile de asigurare și de reasigurare în dificultate sau într-o situație neregulamentară; dreptul de stabilire și libertatea de a presta servicii; succursalele stabilite în cadrul comunității și aparținînd întreprinderilor de asigurare sau de reasigurare ale căror sedii centrale sunt situate în afara comunității; filialele întreprinderilor de asigurare și de reasigurare reglementate de legislația unei țări terțe și achiziționările de participații de către astfel de întreprinderi); *dispoziții specifice privind asigurarea și reasigurarea* (legea și condițiile aplicabile contractelor de asigurare directă; dispoziții specifice asigurării generale, de viață și reasigurării); *supravegherea întreprinderilor de asigurare și de reasigurare care fac parte dintr-un grup* (supravegherea la nivel de grup: definiții, cazuri de aplicare, domeniul de aplicare și niveluri; situația financiară a întreprinderilor de asigurare și de reasigurare care fac parte dintr-un grup; măsuri pentru facilitarea supravegherii la nivel de grup; întreprinderile de asigurare și reasigurare din alte state; holdingurile mixte de asigurare); *reorganizarea și lichidarea întreprinderilor de asigurare* (domeniul de aplicare și definițiile; măsurile de reorganizare aplicabile unei întreprinderi de asigurare și de reasigurare; procedurile de lichidare a unei întreprinderi de asigurare și de reasigurare; dispozițiile comune aplicabile măsurilor de reorganizare și procedurii de lichidare); *clasele de asigurare generală* (clasificarea riscurilor pe clase de

asigurare; denumirea autorizației acordate simultan pentru mai multe clase); *clasele de asigurare de viață*; *formele juridice ale întreprinderilor de asigurare generală, de viață și de reasigurare*; *formula standard a cerinței de capital de solvabilitate* (calcularea cerinței de capital de solvabilitate de bază; calcularea modulului „risc de subscriere pentru asigurarea generală, de viață”; calcularea modulului „risc de piață”); *grupurile de clase de asigurare generală*.

Remarcăm că, Directiva 2009/138/CE, din momentul adoptării și pînă în prezent, a fost supusă mai multor modificări succesive¹, care au avut în vedere următoarele: art. 17 privind forma juridică a întreprinderii de asigurare sau de reasigurare; art. 29 privind principiile generale ale supravegherii; art. 35 privind informațiile care trebuie furnizate în scopuri de supraveghere; majorarea de capital; art. 44 privind managementul riscului; art. 51 privind raportul privind solvabilitatea și situația financiară; conținut; art. 58 privind termenul de evaluare; art. 69 privind comunicarea de informații administrațiilor centrale responsabile pentru legislația financiară; art. 71 privind convergența practicilor de supraveghere; art. 77a privind extrapolarea structurii temporale relevante a ratei dobînzilor fără risc; art. 77b privind prima de echilibrare a structurii temporale relevante a ratei dobînzilor fără risc; art. 77c privind calculul primei de echilibrare; prima de volatilitate aplicată structurii temporale relevante a ratei dobînzilor fără risc; art. 129 privind calcularea cerinței de capital minim; art. 138 privind nerespectarea cerinței de capital de solvabilitate; art. 155 privind întreprinderile de asigurare care nu respectă dispozițiile legale; art. 159 privind informațiile statistice privind activitățile transfrontaliere; art. 216 privind ultima întreprindere-mamă la nivel național; art. 217 privind întreprinderea-mamă care acoperă mai multe state membre; art. 248 privind drepturile și obligațiile supraveghetorului grupului și ale celorlalți supraveghetori colegiul supraveghetorilor; art. 249 privind cooperarea și schimbul de informații între autoritățile de supraveghere; art. 250 privind consultarea între autoritățile de supraveghere; art. 256 privind raportul de solvabilitate și situația financiară la nivel de grup etc. Modificările în discuție constituie parțial obiect al transpunerii realizat prin proiectul național supus expertizei de compatibilitate, în măsura în care acesta nu are ca scop realizarea transpunerii integrale a prevederilor Directivei 2009/138/CE.

¹ Directiva 2011/89/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 noiembrie 2011 de modificare a Directivelor 98/78/CE, 2002/87/CE, 2006/48/CE și 2009/138/CE în ceea ce privește supravegherea suplimentară a entităților financiare care aparțin unui conglomerat financiar (Text cu relevanță pentru SEE); Directiva 2012/23/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 septembrie 2012 de modificare a Directivei 2009/138/CE (Solvabilitate II) în ceea ce privește termenul de transpunere, data de aplicare a acesteia și data de abrogare a anumitor directive (Text cu relevanță pentru SEE); Directiva 2013/58/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2013 de modificare a Directivei 2009/138/CE (Solvabilitate II) în ceea ce privește data pentru transpunerea acesteia și data de aplicare a acesteia, precum și data de abrogare a anumitor directive (Solvabilitate I) (Text cu relevanță pentru SEE); Directiva 2014/51/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 de modificare a Directivelor 2003/71/CE și 2009/138/CE și a Regulamentelor (CE) nr. 1060/2009, (UE) nr. 1094/2010 și (UE) nr. 1095/2010 în ceea ce privește competențele Autorității europene de supraveghere (Autoritatea Europeană de Asigurări și Pensii Ocupaționale) și ale Autorității europene de supraveghere (Autoritatea Europeană pentru Valori Mobiliare și Piețe); Directiva (UE) 2016/2341 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2016 privind activitățile și supravegherea instituțiilor pentru furnizarea de pensii ocupaționale (IORP) (Text cu relevanță pentru SEE); Regulamentul (UE) 2017/2402 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2017 de stabilire a unui cadru general privind securitizarea și de creare a unui cadru specific pentru o securitizare simplă, transparentă și standardizată, și de modificare a Directivelor 2009/65/CE, 2009/138/CE și 2011/61/UE, precum și a Regulamentelor (CE) nr. 1060/2009 și (UE) nr. 648/2012; Directiva (UE) 2018/843 a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 2018 de modificare a Directivei (UE) 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, precum și de modificare a Directivelor 2009/138/CE și 2013/36/UE (Text cu relevanță pentru SEE).

Implementarea Directivei 2009/138/CE este importantă în vederea realizării obligațiilor de transpunere ale Republicii Moldova ce rezultă din prevederile art. 61 și Anexa XXVIII-A la Acordul de Asociere RM – UE, termenul de implementare pentru aceasta fiind anul 2021.

Măsuri naționale de transpunere existente

Prevederile Directivei 2009/138/CE au fost transpuse selectiv în legislația națională prin următoarele acte normative:

- Legea nr. 94/2012 pentru modificarea, completarea și abrogarea unor acte legislative (transpune art. 35, 41, 44, 48 și 275 din Directiva 2009/138/CE).

- Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 24/19 din 24 iunie 2011 cu privire la aprobarea Regulamentului privind desfășurarea activității simultane a asigurătorilor/reasigurătorilor (transpune art. 73 și 74 din Directiva 2009/138/CE).

În ceea ce privește transpunerea Directivei 2009/138/CE, menționăm cu titlu general că, **proiectul național și-a atins parțial finalitatea propusă**, fiind preluate normele UE referitoare la: obiectul actului UE (art. 1 din Directiva 2009/138/CE), aplicarea actului UE întreprinderilor de asigurare directă de viață și generală care sunt stabilite pe teritoriul statului sau care doresc să se stabilească acolo (art. 2 din Directiva 2009/138/CE); definițiile noțiunilor relevante domeniului asigurărilor, cum ar fi: „întreprindere de asigurare”, „întreprindere de asigurare dintr-o țară terță”, „întreprindere de reasigurare”, „întreprindere de reasigurare dintr-o țară terță”, „stat membru de origine”, „stat membru gazdă” etc. (art. 13, pct. 1, 3, 4, 6, 8, 9-12, 15-22(a), 23, 24, 28-32, 33-36 și 39 din Directiva 2009/138/CE); condițiile de emitere a unei autorizații prealabile în vederea obținerii accesului la activitatea de asigurare sau reasigurare directă (art. 14 din Directiva 2009/138/CE); domeniul de aplicare a autorizației acordate (art. 15 din Directiva 2009/138/CE); dreptul întreprinderilor de asigurări care dețin autorizație pentru un risc principal de exercitare a altor riscuri auxiliare fără obținerea unei autorizații suplimentare (art. 16 din Directiva 2009/138/CE); forma juridică a întreprinderii de asigurare sau reasigurare (art. 17 din Directiva 2009/138/CE); condițiile de autorizare pentru întreprinderile care vor să desfășoare activitatea de asigurare și/sau de reasigurare (art. 18 din Directiva 2009/138/CE); acordarea autorizației în cazul existenței legăturilor strânse între întreprinderea de asigurare sau reasigurare și alte persoane fizice sau juridice (art. 19 din Directiva 2009/138/CE); obligația situării sediului central al întreprinderilor de asigurare și de reasigurare în același stat în care se afla sediul social al acestora (art. 20 din Directiva 2009/138/CE); interzicerea examinării cererii de autorizație în funcție de nevoile economice ale pieței (art. 22 din Directiva 2009/138/CE); elementele care se includ în planurile de afaceri (art. 23 din Directiva 2009/138/CE); acționari și asociați care dețin o participație calificată (art. 24 din Directiva 2009/138/CE); acțiunile întreprinse în cazul refuzului acordării unei autorizații (art. 25 din Directiva 2009/138/CE); obligația autorităților de supraveghere de a dispune de mijloace, capacități și competența necesare protejării deținătorilor de polițe de asigurare și a beneficiarilor (art. 27 din Directiva 2009/138/CE); principiile generale aplicabile supravegherii întreprinderilor de asigurare și de reasigurare (art. 29 din Directiva 2009/138/CE); supravegherea

financiară a întreprinderilor de asigurare și de reasigurare (art. 30 din Directiva 2009/138/CE); obligația îndeplinirii de către autoritățile de supraveghere a sarcinilor în mod transparent și responsabil (art. 31 din Directiva 2009/138/CE); supravegherea financiară a sucursalelor (art. 33 din Directiva 2009/138/CE); competențele de supraveghere generale atribuite autorităților de supraveghere (art. 34 din Directiva 2009/138/CE); informațiile care trebuie furnizate în scopuri de supraveghere (art. 35 din Directiva 2009/138/CE); procesul de supraveghere al întreprinderilor de asigurare și de reasigurare (art. 36 din Directiva 2009/138/CE); supravegherea funcțiilor și a activităților externalizate (art. 38 din Directiva 2009/138/CE); transferul de portofoliu sau o parte din acesta unei alte întreprinderi de asigurare și de reasigurare (art. 39 din Directiva 2009/138/CE); răspunderea organului administrativ, de conducere sau de control (art. 40 din Directiva 2009/138/CE); cerințele generale de governanță pentru asigurarea administrării corecte și prudente a activității (art. 41 din Directiva 2009/138/CE); cerințele de competență și onorabilitate pentru persoanele care conduc efectiv întreprinderea sau care dețin alte funcții-cheie (art. 42 din Directiva 2009/138/CE); dovada bunei reputații (art. 43 din Directiva 2009/138/CE); conținutul sistemului de management al riscului (art. 44 (1), (2) și (4) din Directiva 2009/138/CE); evaluarea internă a riscurilor și a solvabilității efectuată de întreprinderile de asigurare și de reasigurare (art. 45 (1), (2), (4) - (7) din Directiva 2009/138/CE); sistemul de controlul intern al întreprinderilor de asigurare și de reasigurare (art. 46 din Directiva 2009/138/CE); obligația întreprinderilor de asigurare și de reasigurare de instituire a unei funcții de audit intern (art. 47 din Directiva 2009/138/CE); obligația instituirii de către întreprinderea de asigurare și de reasigurare a funcției actuariale și permanente (art. 48 din Directiva 2009/138/CE); răspunderea întreprinderilor de asigurare și de reasigurare în cazul externalizării funcțiilor sau a altor activități de asigurare (art. 49 din Directiva 2009/138/CE); conținutul raportului privind solvabilitatea și situația financiară (art. 51 (1), lit. a) - e), subpct. 1 și 2, (2), teza 1 din Directiva 2009/138/CE); actualizarea și informațiile suplimentare furnizate în mod voluntar în cadrul raportului privind solvabilitatea și situația financiară a întreprinderii de asigurare și de reasigurare (art. 54 (2) din Directiva 2009/138/CE); strategia și aprobarea raportului privind solvabilitatea și situația financiară (art. 55 din Directiva 2009/138/CE); achizițiile privind o participație calificată (art. 57 din Directiva 2009/138/CE); termenul de evaluare a caracterului adecvat al potențialului achizitor, precum și soliditatea financiară a proiectului de achiziție (art. 58 din Directiva 2009/138/CE); evaluarea caracterului adecvat al potențialului achizitor, precum și soliditatea financiară a proiectului de achiziție (art. 59 din Directiva 2009/138/CE); achizițiile realizate de întreprinderile financiare reglementate (art. 60 din Directiva 2009/138/CE); informarea autorităților de supraveghere de către întreprinderea de asigurare sau de reasigurare despre achizițiile sau cesiunile de participații din capitalul său care duc la creșterea sau respectiv la scăderea respectivelor participații (art. 61 din Directiva 2009/138/CE); participații calificate, competențele autorităților de supraveghere (art. 62 din Directiva 2009/138/CE); drepturile de vot (art. 63 din Directiva 2009/138/CE); secretul profesional (art. 64 și art. 295 din Directiva 2009/138/CE); acordurile de cooperare și schimbul de informații între autoritățile de supraveghere din diferite state în vederea îndeplinirii misiunii de supraveghere (art. 65 și 66 din Directiva 2009/138/CE); utilizarea informațiilor confidențiale (art. 67 din Directiva 2009/138/CE); schimbul de informații cu alte autorități (art. 68 din Directiva 2009/138/CE); comunicarea de informații administrațiilor centrale responsabile pentru legislația financiară (art. 69 din Directiva 2009/138/CE); atribuțiile și obligațiile auditorilor (art. 72 din Directiva 2009/138/CE); desfășurarea simultană a activității de asigurare de viață și de asigurare generală (art. 73 din Directiva

2009/138/CE); separarea gestionării asigurărilor de viață și a asigurărilor generale (art. 74 din Directiva 2009/138/CE); evaluarea activelor și pasivelor de către întreprinderile de asigurare și de reasigurare (art. 75 din Directiva 2009/138/CE); stabilirea rezervelor tehnice pentru toate obligațiile de asigurare și de reasigurare (art. 76 din Directiva 2009/138/CE); elemente care trebuie luate în considerare la calcularea rezervelor tehnice (art. 78 din Directiva 2009/138/CE); evaluarea garanțiilor financiare și a opțiunilor contractuale incluse în contractele de asigurare și de reasigurare (art. 79 din Directiva 2009/138/CE); sumele recuperabile din contractele de reasigurare (art. 81 din Directiva 2009/138/CE); calitatea datelor și aproximații aplicate precum și compararea rezultatelor cu experiențele anterioare pentru calcularea rezervelor tehnice (art. 82 din Directiva 2009/138/CE); instituirea proceselor și procedurilor pentru asigurarea comparării permanente a celor mai bune estimări și a ipotezelor cu experiențele anterioare (art. 83 din Directiva 2009/138/CE); adecvarea nivelului rezervelor tehnice (art. 84 din Directiva 2009/138/CE); creșterea valorii rezervelor tehnice (art. 85 din Directiva 2009/138/CE); elementele fundurilor proprii de bază (art. 88 din Directiva 2009/138/CE); cerința de capital de solvabilitate, calculată pe baza formulei standard sau a unui model intern (art. 100, teza 1 din Directiva 2009/138/CE); frecvența calculelor cerinței de capital de solvabilitate (art. 102 (1), tezele 1 și 2 din Directiva 2009/138/CE); cerința de capital minim și calcularea acesteia (art. 128 și 129 (1), lit. d) din Directiva 2009/138/CE); dispoziții tranzitorii privind respectarea cerinței de capital minim (art. 131 din Directiva 2009/138/CE); investirea activelor conform principiului „persoanei prudente” (art. 132 din Directiva 2009/138/CE); localizarea activelor și interdicția de gajare a activelor (art. 134 din Directiva 2009/138/CE); identificarea și notificarea de către întreprinderea de asigurare și de reasigurare a deteriorării condițiilor financiare (art. 136 din Directiva 2009/138/CE); interzicerea dispunerii libere a activelor întreprinderii de asigurare și de reasigurare în cazul nerespectării rezervelor tehnice (art. 137 din Directiva 2009/138/CE); informarea autorității de supraveghere privind nerespectarea cerinței de capital de solvabilitate (art. 138 din Directiva 2009/138/CE); informarea autorității de supraveghere privind nerespectarea cerinței de capital minim (art. 139 din Directiva 2009/138/CE); competențele de supraveghere în cazul deteriorării condițiilor financiare (art. 141 din Directiva 2009/138/CE); conținutul planului de redresare și planului de finanțare (art. 142 din Directiva 2009/138/CE); cazurile de retragere a autorizației (art. 144 din Directiva 2009/138/CE); condițiile pentru înființarea unei sucursale (art. 145 din Directiva 2009/138/CE); comunicarea informațiilor (art. 146 din Directiva 2009/138/CE); asigurarea de răspundere civilă auto obligatorie (art. 150 din Directiva 2009/138/CE); principiul nediscriminării persoanelor care solicită daune (art. 151 din Directiva 2009/138/CE); reprezentantul întreprinderii de asigurare (art. 152 din Directiva 2009/138/CE); furnizarea în limba oficială a statului a informațiilor (art. 153 din Directiva 2009/138/CE); aprobarea prealabilă sau notificarea sistematică a condițiilor generale și speciale ale polițelor de asigurare, a nivelului primelor sau după caz a bazelor tehnice utilizate (art. 154 din Directiva 2009/138/CE); obligațiile impuse întreprinderilor de asigurare și de reasigurare care nu respectă dispozițiile legale (art. 155 și art. 158 din Directiva 2009/138/CE); publicitatea pentru serviciile oferite (art. 156 din Directiva 2009/138/CE); informațiile statistice privind activitățile transfrontaliere (art. 159 din Directiva 2009/138/CE); lichidarea întreprinderilor de asigurare și reasigurare (art. 160 și 161 din Directiva 2009/138/CE); condițiile impuse unei întreprinderi de asigurare sau reasigurare în vederea obținerii unei autorizații (art. 162 din Directiva 2009/138/CE); conținutul planului de afaceri al sucursalei (art. 163 (1), lit. a) și g) din Directiva 2009/138/CE); transferul de portofoliu sau a unei părți din acesta unei întreprinderi cesionare (art. 164 din

Directiva 2009/138/CE); rezervele tehnice necesare acoperii obligațiilor de asigurare și de reasigurare asumate (art. 165 din Directiva 2009/138/CE); cerința de capital de solvabilitate și cerința de capital minim al sucursalelor (art. 166 (1), teza 1 și (3) din Directiva 2009/138/CE); informațiile contabile, prudențiale și statistice și întreprinderi aflate în dificultate (art. 168 din Directiva 2009/138/CE); cerința separării activităților de asigurare de viață de asigurarea generală (art. 169 din Directiva 2009/138/CE); legea aplicabilă contractelor de asigurare (art. 178 din Directiva 2009/138/CE); obligațiile conexe ale întreprinderilor de asigurare generală (art. 179 din Directiva 2009/138/CE); cerințele aplicabile întreprinderilor de asigurare în ceea ce privește asigurarea generală (art. 181 din Directiva 2009/138/CE); condițiile contractelor de asigurare de viață (art. 182 din Directiva 2009/138/CE); prezentarea informațiilor generale pentru deținătorii de polițe de asigurare (art. 183 din Directiva 2009/138/CE); prezentarea informațiilor suplimentare pentru asigurarea generală oferite în conformitate cu dreptul de stabilire sau cu libertatea de a presta servicii (art. 184 din Directiva 2009/138/CE); prezentarea informațiilor pentru deținătorii de polițe de asigurare (art. 185 din Directiva 2009/138/CE); perioada de anulare a contractului de asigurare (art. 186 din Directiva 2009/138/CE); condițiile polițelor de asigurare (art. 187 din Directiva 2009/138/CE); participarea întreprinderilor de asigurare generală la fonduri naționale de garantare (art. 189 din Directiva 2009/138/CE); rezervele tehnice (art. 192 din Directiva 2009/138/CE); datele statistice care evidențiază importanța operațiunilor de coasigurare (art. 193 din Directiva 2009/138/CE); regimul contractelor de coasigurare în cadrul procedurilor de lichidare (art. 194 din Directiva 2009/138/CE); schimbul de informații între autoritățile de supraveghere (art. 195 din Directiva 2009/138/CE); activitățile similare asistenței turistice (art. 197 din Directiva 2009/138/CE); contractele separate în ceea ce privește protecția juridică (art. 199 din Directiva 2009/138/CE); interzicerea cedării obligatorii a unei părți din subscriere (art. 208 din Directiva 2009/138/CE); cerințele aplicabile primelor pentru activitățile noi (art. 209 din Directiva 2009/138/CE); reasigurarea finită (art. 210 din Directiva 2009/138/CE); definirea noțiunilor „întreprindere participativă”, „holding de asigurare”, „holding mixt de asigurare”, „holding financiar mixt” (art. 212 (1), lit. a), f)-h) din Directiva 2009/138/CE); cazurile de aplicare a supravegherii la nivel de grup (art. 213 din Directiva 2009/138/CE); supunerea supravegherii la nivel de grup a întreprinderii-mamă la nivel național (art. 215 și 216 (1) din Directiva 2009/138/CE); supravegherea solvabilității la nivel de grup (art. 218 din Directiva 2009/138/CE); frecvența calculului privind situația de solvabilitate (art. 219 din Directiva 2009/138/CE); evaluarea activelor și pasivelor (art. 224 din Directiva 2009/138/CE); întreprinderea de asigurare și de reasigurare afiliate (art. 225 din Directiva 2009/138/CE); solvabilitatea la nivel de grup a unui holding de asigurare sau a unui holding financiar mixt (art. 235 din Directiva 2009/138/CE); supravegherea concentrării riscurilor de către supraveghetorul grupului (art. 244 (1) și (2), teza 1 din Directiva 2009/138/CE); supravegherea sistemului de guvernantă (art. 246 (2) din Directiva 2009/138/CE); supravegherea grupului de către un singur supraveghetor desemnat (art. 247 din Directiva 2009/138/CE); drepturile și obligațiile supraveghetorului grupului și ale celorlalți supraveghetori (art. 248 din Directiva 2009/138/CE); cooperarea și schimbul de informații între autoritățile de supraveghere (art. 249 din Directiva 2009/138/CE); consultarea între autoritățile de supraveghere (art. 250 din Directiva 2009/138/CE); cereri din partea supraveghetorului grupului adresate altor autorități de supraveghere (art. 251 din Directiva 2009/138/CE); cooperarea cu autoritățile responsabile de instituțiile de credit și întreprinderile de investiții (art. 252 din Directiva 2009/138/CE); garantarea respectării secretului profesional și confidențialității informațiilor

obținute în urma exercitării activității de supraveghere (art. 253 din Directiva 2009/138/CE); accesul la informații pentru exercitarea supravegherii la nivel de grup (art. 254 din Directiva 2009/138/CE); verificarea informațiilor la fața locului (art. 255 din Directiva 2009/138/CE); raportul privind solvabilitatea și situația financiară la nivel de grup (art. 256 din Directiva 2009/138/CE); structura juridică și structura de guvernantă a grupurilor (art. 256a din Directiva 2009/138/CE); organul administrativ, de conducere sau de control al holdingurilor de asigurare și al holdingurilor financiare mixte (art. 257 din Directiva 2009/138/CE); măsurile de punere în aplicare (art. 258 din Directiva 2009/138/CE); supravegherea întreprinderilor-mamă din alte state (art. 263 din Directiva 2009/138/CE); tranzacțiile intragrup (art. 265 din Directiva 2009/138/CE); domeniul de aplicare în ceea ce privește reorganizarea și lichidarea întreprinderilor de asigurare (art. 267 din Directiva 2009/138/CE); definițiile relevante domeniului: „sucursală”, „măsuri de reorganizare”, „proceduri de lichidare” etc. (art. 268 din Directiva 2009/138/CE); adoptarea măsurilor de reorganizare a întreprinderilor de asigurare, inclusiv a sucursalelor acestora (art. 269 din Directiva 2009/138/CE); informarea autorităților de supraveghere (art. 270 din Directiva 2009/138/CE); informarea creditorilor cunoscuți precum și dreptul acestora de a prezenta creanțe (art. 272 din Directiva 2009/138/CE); deschiderea procedurii de lichidare și informarea autorităților de supraveghere (art. 273 din Directiva 2009/138/CE); regimul creanțelor de asigurare (art. 275 din Directiva 2009/138/CE); obligația ținerii unui registru special al activelor folosite pentru acoperirea rezervelor tehnice (art. 276 din Directiva 2009/138/CE); reprezentarea creanțelor prin active (art. 278 din Directiva 2009/138/CE); retragerea autorizației (art. 279 din Directiva 2009/138/CE); informarea creditorilor cunoscuți (art. 281 din Directiva 2009/138/CE); dreptul de a prezenta creanțe (art. 282 din Directiva 2009/138/CE); informarea regulată a creditorilor cu privire la evoluția lichidării unei întreprinderi de asigurare (art. 284 din Directiva 2009/138/CE); legea aplicabilă unei piețe reglementate (art. 289 din Directiva 2009/138/CE); clasificarea riscurilor pe clase de asigurare (Anexa I din Directiva 2009/138/CE); clasele de asigurare de viață (Anexa II din Directiva 2009/138/CE); grupurile de clase de asigurare generală (Anexa V din Directiva 2009/138/CE).

Remarcăm că, proiectul național instituie, în premieră pentru legislația națională, un concept nou al supravegherii de către autoritatea desemnată în acest scop, în speță Comisia Națională a Pieței Financiare, a întreprinderilor de asigurare și/sau reasigurare precum și acțiunile întreprinse de aceasta în vederea supravegherii financiare, în conformitate cu cerințele Directivei 2009/138/CE. Astfel, procesul de supraveghere se bazează pe o abordare continuă și prospectivă care se realizează prin prelucrarea și interpretarea atât a informațiilor cantitative, cât și a celor calitative primite de la societatea de asigurare și/sau reasigurare. Suplimentar, proiectul statuează funcția managementului riscului ca o funcție principală a întreprinderilor de asigurare și/sau reasigurare.

Proiectul național instituie obligația în sarcina societăților de asigurare și/sau reasigurare de constituire de rezerve tehnice adecvate pentru a permite acestora să-și îndeplinească angajamentele față de deținătorii de polițe de asigurare și beneficiari. Astfel, calcularea rezervelor tehnice, realizată prudențial, fiabil și obiectiv, se bazează pe informațiile furnizate de piețele financiare și pe datele disponibile în general, cu privire la riscul de subscriere, conform abordării realiste, fiind asigurată implementarea cerințelor stabilite în art. 76 din actul UE.

Un alt element de noutate introdus de proiectul național prin prisma Directivei 2009/138/CE, se referă la cerința de capital de solvabilitate pe care societatea de asigurare și reasigurare trebuie să îl dețină pentru a garanta că falimentul nu intervine sau că societatea în cauză va fi în măsură să își îndeplinească obligațiile față de deținătorii de polițe de asigurare și beneficiari, în acord cu cerințele din art. 100 al Directivei 2009/138/CE.

Totodată, în conformitate cu prevederile art. 102 din Directiva 2009/138/CE, proiectul național prevede obligația calculării de către societățile de asigurare și/sau reasigurare a cerinței de capital de solvabilitate cel puțin trimestrial și la oricare altă dată solicitată de autoritatea de supraveghere pentru a se asigura că dețin în permanență fonduri proprii eligibile la nivelul cerinței de capital de solvabilitate, ținând seama de eventualele modificări ale profilului lor de risc, precum și cerința monitorizării constante a cerinței de capital de solvabilitate și a recalculării acesteia ori de câte ori profilul de risc suferă o modificare semnificativă.

Proiectul național statuează principiul persoanei prudente în ceea ce privește investițiile, potrivit căruia societățile de asigurare și/sau reasigurare trebuie să investească numai în active și instrumente ale căror riscuri pot fi identificate, măsurate, monitorizate, gestionate, controlate și raportate în mod adecvat și care pot fi luate în considerare la acoperirea necesităților globale de solvabilitate, astfel încât să se asigure siguranța, calitatea, lichiditatea, profitabilitatea și accesibilitatea întregului portofoliu de investiții, asigurând astfel implementarea art. 132 din Directiva 2009/138/CE.

De asemenea, în acord cu prevederile art. 138 din Directiva 2009/138/CE, proiectul național instituie obligația întreprinderilor de asigurare și/sau reasigurare de a dispune de proceduri de identificare a deteriorării condițiilor financiare, precum și de a notifica autoritatea de supraveghere în cazul producerii unei astfel de deteriorare în vederea întreprinderii măsurilor necesare redresării urgente a situației financiare a întreprinderii de asigurare sau de reasigurare.

În ceea ce privește reglementările actului UE enumerate *infra* care nu au fost preluate în proiectul național, menționăm că acestea *reprezintă prevederi UE neaplicabile*, având în vedere statutul RM de stat asociat al Uniunii Europene: excluderea din domeniul de aplicare a unor instituții care desfășoară activități de asigurare generală (art. 8), întreprinderile de reasigurare care și-au încetat activitatea (art. 12), notificarea Autorității Europene pentru Asigurări și Pensii Ocupaționale (AEPO) și publicarea autorizațiilor sau retragerea de autorizații (art. 25), stabilitatea financiară și prociclicitatea în cadrul UE (art. 28), interdicția de a refuza contractele de reasigurare sau de retrocesiune (art. 32), actele delegate și standarde tehnice de reglementare (art. 50), competențele de investigare ale Parlamentului European (art. 67a), transmiterea de informații băncilor centrale și autorităților monetare, autorităților de supraveghere a sistemelor de plată și Comitetului european pentru risc sistemic (art. 70), convergența practicilor de supraveghere (art. 71), informațiile tehnice emise de AEPO (art. 77e), analiza măsurilor referitoare la garanțiile pe termen lung și a măsurilor referitoare la „riscul aferent devalorizării acțiunilor” (art. 77f), actele delegate și standardele tehnice de reglementare și de punere în aplicare (art. 86, 92, 97 și 111), actele delegate privind eligibilitatea fondurilor proprii (art. 99), inputurile tehnice armonizate utilizate pentru formula standard (art. 109a), actele delegate și standardele tehnice de punere în

aplicare privind modelele interne pentru calculul cerinței de capital de solvabilitate (art. 114), acte delegate (art. 127, 130 și 143), calcularea cerinței de capital minim (art. 129), actele delegate și standardele tehnice de reglementare privind cerințele calitative (art. 135), interzicerea de a dispune liber de activele situate pe teritoriul unui stat membru (art. 140), notificarea prealabilă a statului membru de origine (art. 147), notificarea din partea statului membru de origine (art. 148), modificările în natura riscurilor sau a angajamentelor (art. 149), avantajele pentru întreprinderile autorizate în mai multe state membre (art. 167), echivalența cu privire la întreprinderile de reasigurare (art. 172), interzicerea constituirii activelor ca garanții (art. 173), constituirea unor acorduri cu țările terțe la propunerea Comisiei (art. 175), informațiile care trebuie comunicate Comisiei și AEPO de către statele membre (art. 176), tratamentul rezervat de țările terțe întreprinderilor de asigurare și de reasigurare comunitare (art. 177), operațiunile de coasigurare comunitară (art. 190), participarea la coasigurarea comunitară (art. 191), cooperarea în ceea ce privește punerea în aplicare (art. 196), vehiculele investiționale (art. 211), întreprinderea mamă care acoperă mai multe state membre (art. 217), holdingurile de asigurare intermediare (art. 226), echivalența cu privire la întreprinderile de asigurare și de reasigurare afiliate din țări terțe (art. 227), modelul intern al grupului (art. 231), actele delegate privind articolele 220-229 și art. 230-233 (art. 234), actele delegate privind filialele unei întreprinderi de asigurare sau de reasigurare (art. 241), reexaminarea (art. 242), raportarea de către AEPO (art. 259), întreprinderile-mamă din afara Uniunii: verificarea echivalenței (art. 260), întreprinderile mamă înregistrate într-o țară terță: lipsa echivalenței (art. 262), cooperarea cu autoritățile de supraveghere din țările terțe (art. 264), drepturile reale ale terilor în cazul în care bunul sunt situate în alt stat membru (art. 286), rezerva de proprietate în cazul în care bunul se află pe teritoriul unui alt stat membru (art. 287), actele prejudiciabile care sunt conforme în unele state membre (art. 290), tratamentul succursalelor întreprinderilor de asigurare din țările terțe în cazul în care sunt situate în mai multe state membre (art. 296), cooperarea între statele membre și Comisie (art. 298), revizuirea valorilor exprimate în euro (art. 300), procedura comitetului (art. 301), exercitarea delegării (art. 301a), dispoziții privind intrarea în vigoare a standardelor tehnice de reglementare (art. 301b), notificările depuse înainte de intrarea în vigoare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative (art. 302), derogările și eliminările măsurilor restrictive (art. 305), drepturile dobândite de succursalele și întreprinderile de asigurare existente înainte de 1 iulie 1994 (art. 306), perioada tranzitorie (art. 307), drepturile dobândite de întreprinderile de reasigurare existente (art. 308), introducerea treptată (art. 308a), măsurile tranzitorii (art. 308b), formula standard a cerinței de capital de solvabilitate (SCR) (Anexa IV).

Obiecții privind compatibilitatea cu Directiva 2009/138/CE

Cerințe cantitative

Ca urmare a analizei proiectului național în raport cu reglementările Directivei 2009/138/CE, constatăm că acesta nu a asigurat transpunerea mai multor prevederi din actul UE, care potrivit mențiunilor din Tabelul de concordanță și din Nota informativă se referă la Pilonul I din actul UE, iar transpunerea acestora la momentul actual este prematură, or piața națională de asigurări este fragilă și subdezvoltată, fiind nepregătită pentru implementarea cerințelor cantitative stabilite în Directiva 2009/138/CE.

Așadar, în ceea ce privește dispozițiile Directivei 2009/138/CE care se referă la Pilonul I, **nu au fost transpuse** normele UE referitoare la: majorarea de capital (art. 37), managementul activelor și pasivelor (art. 44 (2a)), evaluarea internă a creditului în vederea evitării dependenței de evaluările externe (art. 44 (4a)), sarcinile acoperite de funcția de management al riscurilor (art. 44 (5)), evaluarea conformității cu cerințele de capital în cazul aplicării primei de echilibrare (art. 45 (2a)), conținutul raportului privind solvabilitatea și situația financiară (art. 51 (1a) și (2)), calcularea rezervelor tehnice (art. 77), extrapolarea structurii temporale a ratei dobânzilor fără risc (art. 77a), prima de echilibrare a structurii temporale relevante a ratei dobânzilor fără risc (art. 77b), calculul primei de echilibrare (art. 77c), prima de volabilitate aplicată structurii temporale relevante a ratei dobânzilor fără risc (art. 77d), fonduri proprii auxiliare (art. 89), aprobarea fondurilor proprii auxiliare de către autoritățile de supraveghere (art. 90), fondurile surplus (art. 91), caracteristici și particularități pentru clasificarea fondurilor proprii pe ranguri (art. 93), criteriile principale de clasificare pe ranguri (art. 94), clasificarea fondurilor proprii pe ranguri (art. 95), clasificarea elementelor fondurilor proprii specifice asigurărilor (art. 96), eligibilitatea și limitele aplicabile rangurilor 1, 2 și 3 (art. 98), calcularea cerinței de capital de solvabilitate (art. 100 teza 2), calcularea cerinței de capital de solvabilitate (art. 101), structura formulei standard (art. 103), structura cerinței de capital de solvabilitate de bază (art. 104), calcularea cerinței de capital de solvabilitate de bază (art. 105), calcularea submodulului „risc aferent devalorizării acțiunilor”: mecanism de ajustare simetrică (art. 106), cerința de capital pentru riscul operațional (art. 107), ajustarea realizată pentru a ține seama de capacitatea rezervelor tehnice și a impozitelor amânate de a absorbi pierderile (art. 108), simplificările formulei standard (art. 109), abaterile semnificative de la ipotezele care stau la baza formulei standard (art. 110), dispozițiile generale privind aprobarea modelelor interne integrale și parțiale (art. 112), dispozițiile specifice privind aprobarea modelelor interne parțiale (art. 113), politica de modificare a modelelor interne integrale și parțiale (art. 115), răspunderea organului administrativ, de conducere sau de control (art. 116), revenirea la formula standard (art. 117), neconformitatea modelului intern (art. 118), abaterile semnificative de la ipotezele care stau la baza formulei standard de calcul (art. 119), demonstrarea utilizării modelului intern (art. 120), standardele de calitate statistică (art. 121), standardele de calibrare (art. 122), atribuirea profiturilor și pierderilor (art. 123), standardele de validare (art. 124), standardele privind documentația (art. 125), modelele și datele externe (art. 126), calcularea cerinței de capital minim (art. 129), libertatea de investiții (art. 133), cerința de capital de solvabilitate și cerința de capital minim (art. 166), alegerea metodei de calcul a solvabilității (art. 220), includerea cotei proporționale (art. 221), eliminarea dublei utilizări a fondurilor proprii eligibile (art. 222), indisponibilitatea informațiilor necesare (art. 229), metoda 1 (metoda implicită): metoda bazată pe consolidarea contabilă (art. 230), majorarea de capital al grupului (art. 232), metoda 2 (metoda alternativă): metoda deducerii și agregării (art. 233), supravegherea sistemului de guvernanță (art. 246).

Remarcăm că, Tabelul de concordanță nu indică termenul-limită preconizat pentru realizarea transpunerii integrale a dispozițiilor actului UE menționate *supra*.

Excluderi

Proiectul național nu a asigurat transpunerea dispozițiilor art. 4 din Directiva 2009/138/CE privind excluderea din domeniul de aplicare a acesteia a întreprinderilor de asigurare pe criteriul dimensiunii acestora. Astfel, potrivit normei menționate, actul UE nu se aplică unei întreprinderi de asigurare care îndeplinește cumulativ următoarele condiții: venitul anual din primele brute subscrise nu depășește 5 milioane EUR; cuantumul total al rezervelor tehnice ale întreprinderii, înainte de deducerea sumelor recuperabile din contractele de reasigurare, nu depășește 25 milioane EUR; în cazul în care întreprinderea face parte dintr-un grup, cuantumul total al rezervelor tehnice ale grupului, înainte de deducerea sumelor recuperabile din contractele de reasigurare și din vehiculele investiționale, nu depășește 25 milioane EUR; activitatea întreprinderii nu include activități de asigurare sau reasigurare care acoperă riscuri de răspundere civilă, de credit și de garanție, cu excepția cazului în care acestea constituie riscuri auxiliare; activitatea întreprinderii nu include operațiuni de reasigurare care depășesc 0,5 milioane EUR din veniturile sale din prime brute subscrise sau 2,5 milioane EUR din rezervele sale tehnice, înainte de deducerea sumelor recuperabile din contractele de reasigurare și din vehiculele investiționale, sau peste 10 % din veniturile sale din prime brute subscrise sau peste 10 % din rezervele sale tehnice, înainte de deducerea sumelor recuperabile din contractele de reasigurare și din vehiculele investiționale.

De asemenea, proiectul național nu a asigurat transpunerea prevederilor art. 5 care exclud din domeniul de aplicare a normelor actului UE următoarele operațiuni referitoare la asigurarea generală: operațiunile de capitalizare, operațiunile instituțiilor de economisire și ajutor reciproc, operațiunile efectuate de o organizație care nu are personalitate juridică, precum și operațiunile de asigurări de credite de export în numele statului sau garantate de către acesta. La fel, cu referire la asigurarea generală, nu au fost transpuse excluderile din domeniul de aplicare a activităților de asistență (art. 6 din actul UE) și întreprinderile mutuale care desfășoară activități de asigurare generală (art. 7 din actul UE).

Mai mult, proiectul național nu a asigurat transpunerea prevederilor art. 9, pct. 1 și 2 din Directiva 2009/138/CE care exclud din domeniul de aplicare a acesteia, în ceea ce privește asigurarea de viață, următoarele operațiuni și activități: operațiuni ale instituțiilor de economisire și ajutor reciproc ale căror beneficii variază în funcție de resursele disponibile și care impun fiecărui membru să contribuie cu rata fixă adecvată, precum și operațiuni desfășurate de organizații al căror obiect de activitate este furnizarea de beneficii persoanelor angajate sau liber-profesioniste care aparțin unei întreprinderi sau unui grup de întreprinderi ori unui sector profesional sau interprofesional, în caz de deces sau supraviețuire sau la întreruperea sau reducerea activității, indiferent dacă angajamentele care rezultă de pe urma acestor operațiuni sunt total acoperite, în mod continuu, de rezerve matematice. În ceea ce privește asigurarea de viață, proiectul de Lege nu a transpus dispozițiile art. 10 (1) din actul UE, care exclud din domeniul de aplicare a acestuia organizațiile care își iau angajamentul de a furniza beneficii exclusiv în caz de deces, în cazul în care valoarea beneficiilor în cauză nu depășește costurile medii de înmormântare pentru un singur deces sau în care beneficiile sunt furnizate în natură.

Cu referire la activitatea de reasigurare, proiectul național nu a asigurat implementarea reglementărilor din art. 11 ale Directivei 2009/138/CE privind excluderea din domeniul de aplicare a activității de reasigurare desfășurate sau garantate integral de guvernul statului care acționează,

din motive legate de un interes public important, în calitate de reasigurator de ultimă instanță, inclusiv în cazul în care acest rol devine necesar din cauza unei situații de pe piață în care este imposibil să se obțină o acoperire comercială adecvată.

De asemenea, proiectul național nu a preluat dispozițiile art. 198 din Directiva 2009/138/CE privind domeniul de aplicare a dispozițiilor referitoare la asigurarea de protecție juridică. Astfel potrivit normei UE, acestea se aplică atunci când o întreprindere de asigurare se angajează, contra plății unei prime, să suporte cheltuielile procedurii judiciare și să furnizeze alte servicii legate direct de acoperirea dată de asigurare. Nu au fost transpuse nici prevederile normei UE care stabilește excluderea din domeniul de aplicare a dispozițiilor referitoare la asigurarea de protecție juridică în următoarele cazuri: a) asigurării de protecție juridică, în cazul în care acest tip de asigurare privește litigiile sau riscurile care rezultă din sau sunt legate de utilizarea navelor maritime; b) activității desfășurate de o întreprindere de asigurare care asigură răspunderea civilă, în scopul de a apăra sau reprezenta asiguratul în orice anchetă sau proces, în cazul în care activitatea respectivă este desfășurată în același timp în propriul interes al respectivei întreprinderi de asigurare, în cadrul asigurării respective.

Remarcăm că, dispozițiile naționale corespundente care sunt indicate în Tabelul de concordanță, în speță art. 9 (1), (2), (8) - (13), art. 93 (1) și (2) și 75 (5) din proiectul național, nu asigură transpunerea art. 4 - 6, 9, 11 și 198 din actul UE, în măsura în care normele naționale indicate au un alt obiect de reglementare și nu stabilesc excluderile din domeniul de aplicare a legii.

Raportul privind solvabilitatea și situația financiară

Proiectul național nu a implementat cerințele stabilite la art. 53 din Directiva 2009/138/CE, privind competența autorității de supraveghere de a permite întreprinderilor de asigurare și de reasigurare să nu prezinte informații, atunci când: a) publicarea acestor informații duce la câștigarea de către concurenții întreprinderii a unor importante avantaje necuvenite; b) există obligații față de deținătorii polițelor de asigurare sau alte relații de contrapartidă care obligă o întreprindere la păstrarea secretului sau a confidențialității. În cazul în care autoritatea de supraveghere permite nepublicarea unor informații, întreprinderile menționează acest fapt în raportul privind solvabilitatea și situația financiară și explică motivele.

De asemenea, proiectul național nu a asigurat transpunerea dispozițiilor art. 54 din Directiva 2009/138/CE cu privire la obligația publicării de către întreprinderile de asigurare și de reasigurare a raportului privind solvabilitatea și situația financiară în cazul unei evoluții majore care afectează în mod semnificativ relevanța informațiilor publicate anterior. Potrivit normei UE, se consideră evoluții majore atunci când: a) se constată o neconformitate cu cerința de capital minim, iar autoritățile de supraveghere fie consideră că întreprinderea nu va fi în măsură să prezinte un plan realist de finanțare pe termen scurt, fie nu primesc planul respectiv în termen de o lună de la data constatării neconformității; b) se constată o neconformitate semnificativă cu cerința de capital de solvabilitate, iar autoritățile de supraveghere nu primesc un plan realist de redresare în termen de două luni de la data constatării neconformității.

Menționăm că, Tabelul de concordanță nu conține motivele care explică netranspunerea dispozițiilor menționate și nu indică termenul-limită de implementare a acestora în legislația națională.

Contracte separate

Proiectul de Lege nu a transpus prevederile art. 199 din Directiva 2009/138/CE, potrivit căreia, garanția de protecție juridică trebuie să facă obiectul unui contract separat de cel întocmit pentru alte clase de asigurare sau al unui capitol separat al unei polițe unice, în care se precizează natura garanției de protecție juridică și, la cererea expresă a unui stat membru, valoarea primei corespunzătoare.

Remarcăm că, dispozițiile naționale corespondente indicate în Tabelul de concordanță – art. 9 (13) din proiectul național, nu asigură transpunerea normei UE menționate, în măsura în care prevederea națională indicată stabilește prevederi generale privind licențierea societăților de asigurare și/sau reasigurare și nu se referă la garanția de protecție juridică.

Eliminarea creării de capital intragrup

Proiectul național nu a asigurat transpunerea prevederilor art. 223 din Directiva 2009/138/CE referitoare la eliminarea creării de capital intragrup. Astfel, în conformitate cu norma UE, în vederea eliminării creării de capital intragrup, la calcularea solvabilității la nivel de grup, nu se ține seama de fondurile proprii eligibile pentru cerința de capital de solvabilitate care rezultă din finanțarea reciprocă dintre întreprinderea de asigurare sau de reasigurare participativă și oricare dintre următoarele: a) o întreprindere afiliată; b) o întreprindere participativă; c) o altă întreprindere afiliată oricăreia dintre întreprinderile sale participative. De asemenea, la calcularea solvabilității la nivel de grup nu se ține seama de fondurile proprii eligibile pentru cerința de capital de solvabilitate a unei întreprinderi de asigurare sau de reasigurare afiliată întreprinderii de asigurare sau de reasigurare participative pentru care se calculează solvabilitatea la nivel de grup, în cazul în care fondurile proprii eligibile în cauză rezultă din finanțarea reciprocă cu orice altă întreprindere afiliată respectivei întreprinderi de asigurare sau de reasigurare participative. Se consideră că există finanțare reciprocă cel puțin în cazul în care o întreprindere de asigurare sau de reasigurare sau oricare dintre întreprinderile sale afiliate deține acțiuni sau acordă împrumuturi altei întreprinderi care, direct sau indirect, deține fonduri proprii eligibile pentru cerința de capital de solvabilitate a celei dintâi.

Remarcăm că, și în acest caz, dispozițiile naționale corespondente indicate în Tabelul de concordanță – art. 100 (1) și (2) din proiectul național, nu asigură transpunerea normei UE menționate, or prevederea națională indicată se referă la alte aspecte ale solvabilității la nivel de grup, în speță la supravegherea concentrării riscurilor și tranzacțiilor intragrup prin instituirea obligației societăților de asigurare și/sau reasigurare de a furniza, cel puțin anual, Autorității de supraveghere a rapoartelor privind concentrarea semnificativă a riscurilor la nivel de grup, precum și privind tranzacțiile semnificative intragrup, inclusiv cele realizate cu o persoană fizică având legături strânse cu oricare societate din cadrul grupului.

Drepturile reale ale terților

Proiectul de Lege nu a transpus prevederile art. 286 din Directiva 2009/138/CE, potrivit căruia adoptarea măsurilor de reorganizare sau deschiderea procedurii de lichidare nu afectează drepturile reale ale creditorilor sau terților în ceea ce privește bunurile corporale sau necorporale, activele mobiliare sau imobiliare, în speță atât bunuri determinate, cât și ansambluri de bunuri nedeterminate a căror compoziție se schimbă din timp în timp și care aparțin întreprinderii de asigurare și care sunt situate pe teritoriul altui stat în momentul adoptării acestor măsuri sau deschiderii procedurii. Astfel, în sensul art. 286 din actul UE, drepturile reale cuprind cel puțin: a) dreptul de a lichida bunurile sau de a impune lichidarea lor și de a beneficia de profitul sau venitul generat de procedurile de lichidare, în special în temeiul unui gaj sau alunei ipotecii; b) dreptul exclusiv de a recupera o creanță, în special un drept garantat prin depunerea unui gaj sau prin cesiunea acestei creanțe cu titlu de garanție; c) dreptul de a revendica bunul sau de a cere restituirea acestuia de la oricine îl posedă sau îl folosește contra voinței titularului de drept; d) dreptul de a percepe fructele unui bun. Necesitatea implementării cerințelor menționate în legislația națională derivă din imperativul protejării drepturilor și intereselor creditorilor sau terților în cadrul procedurilor de reorganizare sau lichidare a întreprinderii de asigurare și reasigurare.

Prevederile naționale corespondente indicate în Tabelul de concordanță – art. 84 din proiectul național, nu asigură transpunerea normei UE menționate, în măsura în care prevederea națională stabilește norme privind registrul special al activelor admise la acoperirea cerinței de capital minim, de solvabilitate și a rezervelor tehnice.

În concluzie, din perspectiva transpunerii Directivei 2009/138/CE, constatăm că proiectul național și-a atins parțial obiectivul urmărit, având în vedere omisiunile de transpunere a prevederilor actului UE enunțate *supra*. Astfel, deși autorii indică motivele netranspunerii prevederilor Directivei 2009/138/CE referitoare la cerințele cantitative (Pilonul I) în Tabelul de concordanță și în Nota informativă, nu sunt precizate termenele preconizate pentru realizarea transpunerii integrale a acestora, precum și măsurile naționale de transpunere corespunzătoare. Totodată, a fost constatată netranspunerea mai multor dispoziții fundamentale din actul UE, care potrivit Tabelului de concordanță sunt preluate de proiectul național, însă, în urma realizării expertizei de compatibilitate s-a constatat că normele corespondente din proiectul național indicate nu asigură transpunerea acestora. Prin urmare, se constată riscul de nonimplementare corespunzătoare și integrală a prevederilor Directivei 2009/138/CE, a cărei calendar de implementare stabilit prin Acordul de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană este anul 2021.

III. Respectarea mecanismului de armonizare

a) Obiecții privind clauza de armonizare

Cu referire la clauza de armonizare a proiectului național, remarcăm că aceasta nu reflectă cele mai recente amendamente aduse Directivei 2009/138/CE. Astfel, în conformitate cu pct. 30 din Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind armonizarea

legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene (în continuare Regulament), clauza de armonizare a proiectului de Lege urmează să indice cele mai recente amendamente care constituie obiect al transunerii. Remarcăm că, actul UE a fost modificat ultima oară prin Directiva (UE) 2018/843 a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 2018.

b) Obiecții privind Tabelul de concordanță

Cu referire la Tabelul de concordanță care însoțește proiectul național, menționăm că acesta nu corespunde în totalitate cerințelor prevăzute în Anexa nr. 3 din Regulament.

Astfel, urmează a fi revizuit și ajustat compartimentul 5, în speță, în ceea ce privește dispozițiile de transpunere indicate pentru art. 4 - 6, 9, 11, 53, 54, 199, 223, 286 din Directivei 2009/138/CE. Remarcăm că, dispozițiile naționale corespondente care sunt indicate în Tabelul de concordanță (art. 9 (1), (2), (8) - (13), 93 (1) și (2), 75 (5), 95 (4), 50, 51, 9 (13), 100 (1) și (2) și 84) nu asigură transpunerea prevederilor actului UE menționate mai sus.

Urmează a fi revizuit și compartimentul 6 din Tabelul de concordanță care reflectă gradul de transpunere a dispozițiilor Directivei 2009/138/CE. Astfel, în acord cu pct. 35 din Regulament, sintagma „necompatibil” din Tabelul de concordanță urmează a fi înlocuită cu sintagma „incompatibil” pentru următoarele dispoziții al actului UE: art. 4, 5, 13 (38), 37, 77a, 77b, 77c, 77d, 93, 94, 95, 96, 98, 100, 201 - 205, 220 - 222, 230, 232, 233 și Anexa IV, care reprezintă prevederi fundamentale netranspuse în proiectul național.

Menționăm că, potrivit Regulamentului, în Tabelul de concordanță se utilizează următoarele calificative de apreciere a gradului de compatibilitate: „compatibil” (prevederile proiectului actului normativ național transpun în totalitate prevederile actului Uniunii Europene și sunt conforme cu scopul și principiile actului Uniunii Europene; „parțial compatibil” (prevederile proiectului actului normativ național transpun prevederile actului Uniunii Europene, însă fie nu în totalitate, iar prevederile actului Uniunii Europene netranspuse nu sunt fundamentale, fie prevederile actului Uniunii Europene fac referință la alte acte ale Uniunii Europene ce nu au fost transpuse sau au fost transpuse parțial de proiectul normativ sau de legislația națională în vigoare); „incompatibil” (prevederile proiectului actului normativ național nu sunt în conformitate cu prevederile actului Uniunii Europene, nici cu scopul și principiile care rezultă din aceste prevederi și nu transpun prevederile fundamentale ale actului Uniunii Europene; „norme UE neaplicabile” (transpunerea prevederilor actului Uniunii Europene este condiționată de aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană).

Suplimentar, urmează a fi completat în modul corespunzător compartimentul 7, prin indicarea motivelor netransunerii prevederilor enumerate în compartimentul „Obiecții privind compatibilitatea” din pct. II al prezentei Declarații, precum și compartimentul 8, prin indicarea termenelor preconizate pentru realizarea transunerii integrale a acestora precum și a proiectelor de acte normative care vor înlătura deficiențele de compatibilitate constatate la compartimentul 7.

Atenționăm că, în procesul activării pct. 201 al Regulamentului Guvernului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, autorul va remite Centrului de armonizare a legislației proiectul definitivat însoțit de Nota informativă și Tabelul de concordanță modificat potrivit obiecțiilor formulate.

De asemenea, în conformitate cu pct. 53 din Regulament, Tabelul de concordanță actualizat urmează a fi prezentat în format electronic, în termen de 20 zile de la adoptarea proiectului de act normativ Cancelariei de Stat (Centrului de armonizare a legislației) pentru a fi inclus în baza de date a legislației naționale armonizate.

IV. Concluzii

Ca urmare a analizei efectuate, apreciem că proiectul național și-a atins parțial finalitatea propusă, fiind formulate observații referitoare la asigurarea transunerii corecte, precum și prevederi incomplete, care urmează a fi argumentate în procesul de definitivare a proiectului național. Suplimentar, vor fi revizuite și ajustate în modul corespunzător instrumentele de armonizare (clauza de armonizare și Tabelul de concordanță) conform obiecțiilor expuse în pct. III.

Facem mențiunea că analiza Centrului de armonizare a legislației nu are în vedere elementele de oportunitate ale soluțiilor juridice incluse în proiectul de act normativ, ci se referă strict la conformitatea acestora cu Dreptul UE aplicabil și obligațiile juridice asumate în lumina Acordului de Asociere RM – UE.

Șef Centru

Natalia SUCEVEANU

*Ex: Nicolae Coșleț
Tel: 022-250-477*